4124

ELSŐ ÉVFOLYAM, NEGYEDIK SZÁM
EZERKILENCSZÁZNYOLCVANKILENC,
OKTÓBER HUSZONNEGYEDIKE

ÁRA: TIZENÖT FORINT HÚSZ FILLÉR

AZ ELÉGEDETLENEK LAPJA

Cigányüldözés Kerepestarcsán

A tanács megrettent. Inkább kitelepíti a cigány családokat Nógrádba, minthogy ebben a mai világban, amikor csak úgy dúl a demokrácia, szembeszálljon a többség terrorjával ... (Interjú a 4. oldalon)

„Bármily erővel, bármily Áldozattal,
Bár mind egy szálig elvesztek belé,
Hazát kell nektek is teremteni!
Egy új hazát, mely szebb a réginél
És tartósabb is, kell alkotnotok,
Egy új hazát, ahol ne légyenek
Kiváltságok kevély nagy tornyai,
Sötét barlangok, denevértanyák,
Egy új hazát, ahol minden szögletig
Eljusson a tiszta levegő,
Hogy minden ember lásson s ép legyen.

Nem mondom én: a régi épületnek
Dobjátok félre minden kövét,
De nézzetek meg minden darabot, mit
Alapnak vesztek, s amely porhatag már,
Vessétek azt el kérlelhetetlenül,
Bármily szent emlék van csatolva hozzá,
Mert jaj a háznak, mely alapba'gyönge,
Mert fáradástok akkor hasztalan lesz,

Egy perc jöhet s az épület ledől,
S rossz gazda, aki mindig újra épit,
S ma vagy holnap, de végre tönkre jut."

Petőfi Sándor
(A NEMZETGYŰLÉSHEZ - részlet)

FELKOPOTT AZ pártÁLLAM

• OTP nyolc-kezes 2-3.oldal • Osztrák-Magyar vályoghíd 4-5.oldal • Hogyan borítsuk ki az iskolai bilit? 8-9.oldal • A két "K"-film is hazudott 10.oldal. • Támadó jelleggel védi magát 11.oldal. • Sliccmagasságban ne gesztikuláljunk! 14.oldal. • Szép színes óvszerek 15.oldal. • Jó szórakozást a szex - hez! 16.oldal.

Moszkva téri srácok!

Mi lesz veletek? Folytathatnám a régi slágerrel, hogy "hol vannak a régi álmok és a szép ígéretek?" De nem a slágerszöveg, hanem a mai, reggeli valóság jut az eszembe, mikor ott lődörgök én is a Moszkva téren, hátha elkelek az emberpiacon. Mert emberpiac ez a szó szoros értelmében. Szakemberek és szakmához nem értők vagy nem jutottak állnak itt vagy ülnek a beton virágtartókon és elütik az időt vagy csak múlatják, ahogy még erejükből telik. Mert az erő itt nagy szó, vagy még inkább hiánycikk. Vélem én. De aztán kiderül, tévedek. Olyan emberek térnek magukhoz a delirium trémens határáról, akikről azt hinné a halandó, hogy már lépni se tudnak. Hát még ásni, betonozni, téglákat, cserepet adogatni. Aztán mégis, mikor megjelenik egy jobban öltözött "úriember" öltönyben vagy talpig "jogging" -ban, máris munkavállalóként, a napi tarifát pontosan felmondva, állnak be az újabb egynapos megpróbáltatásra. Közben a tér éli szokásos életét. Újságárusok, virágárusok, és a munkába sietők, vagy onnan fáradtan megtérők haladnak át az eladandó emberek karéja előtt. Persze, nem hiányozhatnak a megjegyzések, amiket főleg az egyedül, céltudatosan sietők nők kapnak, többnyire a lábikrájuk felé. "Ne siess, úgy sem érsz oda! Velem jobb lesz! Hány óra kisasszony? Mit játszod a bazárit?" stb. Közben vészesen fogy a cseresznye, a törköly és a szilvapálinka. Többen összeakaszkodnak és vad kóló féle táncot járnak. Zsibong a tér. Az áthaladók arcán semmi megütközést nem lehet leolvasni. Itt a megpróbáltatások mindennaposak. Aki csak áthalad, vesz egy nagy levegőt, és búvár módjára jut át a tér mély vízén. Harmadik napja vagyok itt, de ez senkit nem érdekel. Aggódni kezdek. Talán nem vagyok elég bizalomgerjesztő vagy részeg? Vagy szabályos munkaruhám riasztja el az embervásárlókat. Újabb reggel, újabb ruha. Így sem kelek el. Gyanakszom. Vagy nem a ruha teszi az embert, vagy egyedül kevés vagyok. Úgy látszik csak brigádokra utaznak, még ha az csak kéttagú is. Lassan a turisták is gyülekezni kezdenek. Vagy iskolások, akik legjobb tanárukat várják - hiszen csak a legjobbak vállalják egy kirándulás megpróbáltatásait - vagy nyugdíjasok, akik dacolva a múló idővel, konok elszántsággal gyűrik maguk alá az eljövendő kilométereket. Csapzott kefefrizurás srác lép hozzám:

"Ma, mi a tarifa?"

"Nyolcvan, betonozásért" - vágom rá büszkén. Tudom, mert az előbb ment el két pofa ennyiért.

"Elég karcsú."- mondja mélyen a szemem mellé nézve. Az bizony elég karcsú, bizonygatom én is maradásomat. Semmit nem szól. Odébb lép és zsebéből valamilyen órát kínál egy hót kakukk delikvensnek. Az rábólint, de nem ő fizet, hanem a mellette ülő kotor elő egy meghatározhatatlan színű bankjegyet. Az üzlet megköttetett. Harsogó hangú csoport közeledik a hamburgeres felől. Többnyire negyven-ötven évesek. Régi dalokat énekelnek. Összekapaszkodva táncolnak, mintha nem is a Moszkva-téren, hanem egy szakszervezeti táncversenyen lennének. Vagy legalábbis Zorbák fogództak volna össze, ellenszegülve a mindennapok ritmustalanságának szürkeségével. Virul a tér. Egyesek megállnak, mély lélegzetet véve a Moszkva-téri szabadság friss ózonából. Irigység ül ki arcomra. Miért nem vagyok én is ilyen felszabadult? Körülnézek. Azt firtatom, hol csaphatnék be én is egy felest? A Gomba. Átvágok a már jócskán elszaporodott virágárusok csapatán. Begurulok a füsttel teli kávézóba. A pénztáros néninek azt mondom: "Kérek egy kávét". "Tíz ötven!", válaszolja és hamiskásan mosolyog. - Meg egy fél hubit - mentegetőzöm. Máris helyre áll az egyensúly. Azon billegve a pulthoz szédelgek. Lesz, ami lesz. Ezt már megiszom. De, hogy fogok így elkelni. Mire kitámolygok az őszi napfényre, meglepődve látom, mennyire megcsappant a munkavállalók hada. Dühös leszek. Megint elszalasztottam a lényeget. Ki és miért jön ide munkásokat toborozni? Ha meg jön, én miért nem vagyok jó neki. Fogam között szűrve a szót kérdezem a mellettem téblábolót:

- Mára vége?

- Téged nem ismerlek. Kivel vagy?

- Csak úgy, egyedül - válaszolom ne, túl nagy meggyőződéssel.

- Várni kell. Van úgy, hogy két hétig sem kapunk semmit.

- Akkor nem érdekel az egész - próbálok nagyképű lenni.

- Azt csinálsz, amit akarsz - és szakállába túrva odébb áll.

- Ez a negyedik nap, hogy itt dekkolok és semmi. Nem vittek el dolgozni, nem kellek senkinek. Nincs is miről beszámolnom. Munkanélküliség van Magyarországon. Itt meg bízakodva ácsorog minden reggel jó néhány ember. Gyerektartás elől való menekülés? Adó befizetésének kivédése? Ma itt, holna ott? Mindegy, hogy mi csak azonnal fizessen? Egy csomó kérdés válasz nélkül. A tér meg éli az életét. Buda - ha nem egész Budapest - legocsmányabb tere. Tízezrek átkelőhelye. Villamosok, buszok, metrók csomóponti kereszteződése. Reggelente jó pár ember reménye, hogy estére gazdagabb lesz. Jó pár forinttal, ami jó ha kitart reggelig. A Rózsadombon pedig csak szaporodnak a házak csakúgy, mint a Szabadság-hegyen vagy a Hűvösvölgyben. Olcsón kizsigerelve a rászoruló munkaerőt, Moszkva-téri srácok, mi lesz, ha már nem is a "szocializmust" építtetik veletek?

T.Sz.E.

A munkát keresőknek a Fővárosi Munkavállalási Iroda az alábbi címeken tud segítséget nyújtani:

Fizikai - XIII. ker., Katona J. út 25.

Szellemi - VI. ker., Bokányi D. u. 2-a.

Erdélyből áttelepültek - V. ker., Tanács krt. 28.

Munkanélküli segélyek - XI. ker., Bicskei u. 6.

Félfogadás: hétfő 8.00-19.00
kedd, szerda, csütörtök 8.00-14.30
péntek 8.00-12.00

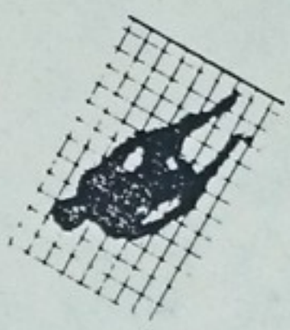

Keressük

azt, akinek a munkanélküliek érdekvédedelmére (önszerveződésére) valamilyen életképes elképzelése van.

A PÉNZ KEVÉS

Még az sem biztos, hogy bezárják-e a baranyai uránbányákat, de a bányászok létbizonytalansága miatt kirobbant sztrájkok gyors lépésekre kényszerítették a kormány vezetőit. A Minisztertanács döntése szerint a térség most ötszázmillió forintot kap az uránbányák bezárásából adódó sürgős feladatokra, később pedig újabb ötszázmillióból és az Ipari Fejlesztési Bank háromszázmillió forintjából oldják meg az elhelyezkedési gondokat. Az IFB-segítségére, amelyet elsősorban vállalkozói támogatásra szánnak, közösen vállalt kockázatot a bankkal együtt az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal és a Bányaipari Dolgozók Szakszervezete. Erről kérdeztem Pulay Gyulát, az ÁBMH főosztályvezető-helyettesét.

- Milyen vállalkozásba kezdhet egy bányász?

- Kétségtelen, hogy aki évekig bányában dolgozott, az ezen kívül szinte semmihez sem ért. Ám az uránbányászoknak csak egy része kezd vállalkozásba. El tudom képzelni, hogy a mezőgazdasági kistermelést választják, hiszen többségük a falvakból ment a bányába.

A térségbe irányított pénzt azonban nemcsak a vállalkozói kölcsönökre fordítjuk, hanem új üzemek, gyárak telepítésére, és átképzésére is. Belföldi és külföldi cégek is jelentkeztek már ipartelepítési szándékaikkal. Magánvállalkozók is vannak, akik - például - farmergazdaságokat létesítenének.

- Ez az összes bányász problémáját megoldja?

- Nem, de a kormány által adott pénzt korengedményes nyugdíjazásra, rokkantnyugdíjazásra, végkielégítésre és áttelepülési kölcsönre is fölhasználhatják a bányák.

- Nem félő, hogy sok lesz a bukás a botcsinálta vállalkozók körében?

- Számítunk erre is, s éppen ezért írtunk alá harmincmillió forintos kockázati alapot az IFB-vel és a szakszervezettel. A vállalkozói kölcsön pedig négy évre kamatmentességet nyújt, ami nem kis segítség. Tisztában vagyunk azzal, hogy csak a pénz még nem jelent elegendő segítséget a vállalkozóknak, ezért pénzügyi, jogi és közgazdasági szolgáltatóirodákat létesítünk.

Az új üzemek, gyárak beindulásához ipari parkot, más szóval "műhelycentrumokat" hozunk létre.

- Ki kezeli a pénzt, ki felel azért, hogy megfelelően használják föl?

- Regionális Egyeztető Tanács alakult, amelyben a munkáltatók, a szakszervezek, Baranya és Tolna megye tanácsai, s a kormány részéről az ÁBMH és a Belügyminisztérium dolgoznak együtt.

Reménykedjünk, hogy így lesz, s a sok bába között nem vesznek el az uránbányászok?!

- jékiss -

A Munkaügyi Információs Központban a következő tájékoztatást kaptam: a múlt félévben - azok közül akik felkeresték a munkaközvetítő irodákat - 34.000 embernek semmilyen munkaviszonya nem volt. Közülük 24.000-en járultak hozzá, hogy nyilvántartásba vegyék őket. Ebből 20 és 30 év közötti: 5.100, 20 év alatti:4.600.

Pályakezdők 1.800-an vannak, ez a szám 36%-kal több az egy évvel korábbinál. Köztudott, hogy ők munkanélküli segélyt sem kapnak, így az életkezdésük teljesen reménytelen. A 30 év alatti munkahelyet keresők közül 28% kap segélyt.

A nyilvántartásba vettek 50%-a semmilyen szakképzettséggel nem rendelkezik. A megfelelő korosztály 8%-a még az általános iskolát sem végzi el, ez méginkább megnehezíti elhelyezkedésüket. Megdöbbentő adat az is, hogy 43 ezer álláskeresőből 20% hiányos általános iskolai végzettséggel rendelkezik, és 40% pedig csak a 8 osztályt végezte el.

Eleve hátrányos helyzetet jelenthet, hogy ki melyik megyében él. Legnagyobbak a foglalkoztatási feszültségek Szabolcs-Szatmár megyében. A felsorolt adatok komoly társadalmi problémákat jeleznek.

Az iskolapadokat most elhagyó nagylétszámú korosztály még nehezebb helyzetbe kerül, hiszen közülük kevesen tudnak majd továbbtanulni. Hiányzik egy a korosztályra szabott átképzési rendszer. Olyan, ami több szakmát nyújtana, esetleg megtanítana vál[illegible]ni is.

apl

Megkérdeztem a Művelődési Minisztériumot, közelebbről Boldizsár Gábor főosztályvezetőt, foglalkoznak-e valamilyen formában a középiskolás korosztályt fenyegető munkanélküliséggel. Boldizsár Gábor szerint, nem fenyegeti ezt a korosztályt munkanélküliség, s az esetleges munkanélküliséggel foglalkozni egyébként sem a minisztérium feladata...

Kapi

Tisztelt Boldizsár Gábor!

Igaza van. Önök már eddig is többet tettek a kelleténél. A művelődési tárca áldásos tevékenységével már így is sok munkahelyet teremtett: az iskolai végzettségükkel elhelyezkedni nem tudókat segítőknek.

kajó

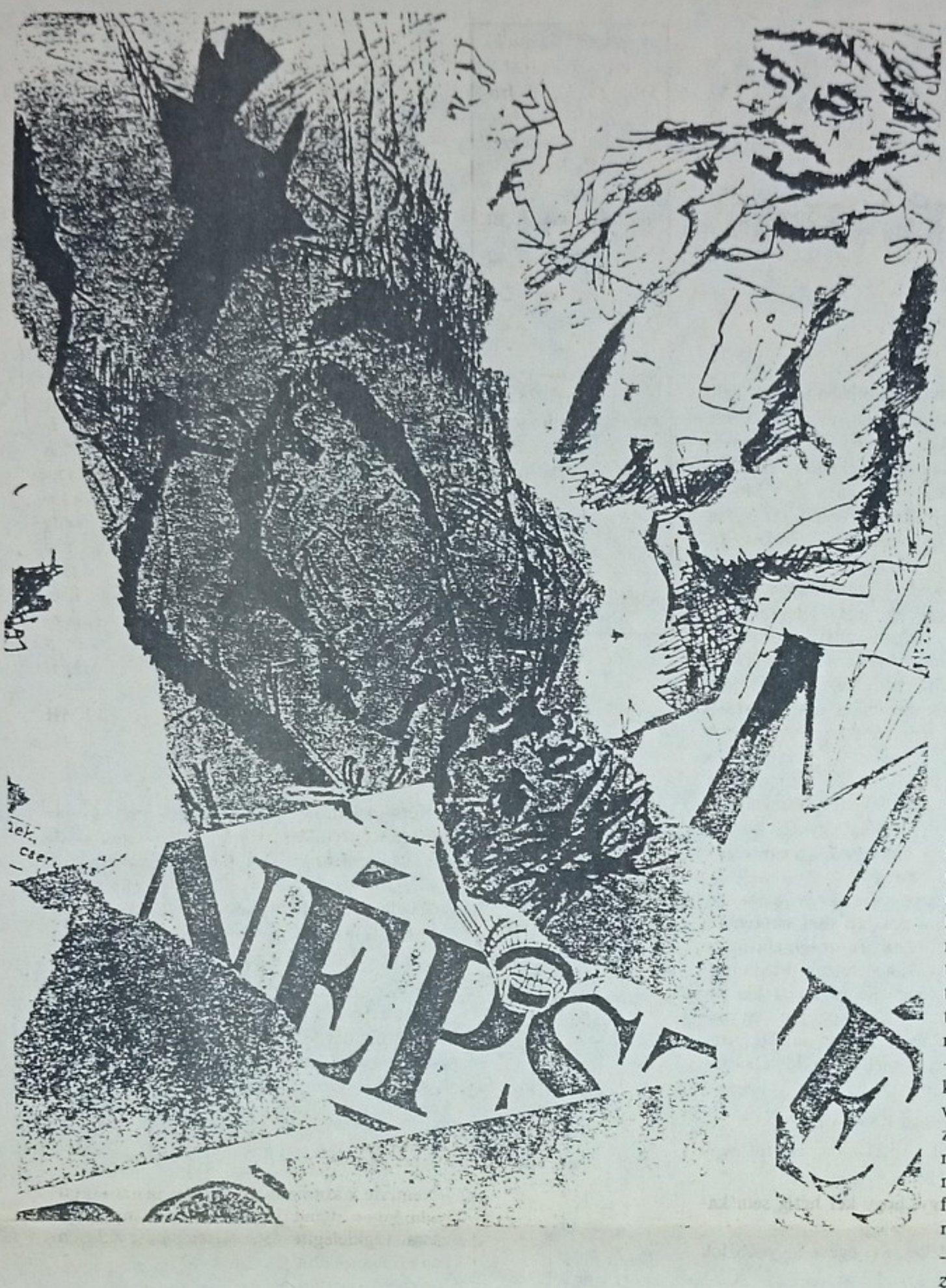

Kik a munkanélküliek?

Jendrolovics Pál, az ÁBMH elnökhelyettese szerint még az sem tisztázódott, kit tekintenek munkanélkülinek.

Nem azok a háztartásbeliek akik újra el akarnak helyezkedni, nem azok pályakezdők sem, így ők segélyt sem kaphatnak. Komoly viták folynak erről, az egyik párt amellett kardoskodik, hogy a segély állampolgári jogon járjon, a másik párt azt mondja amit az ÁBMH is: A pályakezdőknek nem segélyt kell adni, hanem vagy az oktatási rendszerben tovább benntartani a fiatalt, és olyan szakmához juttatni, amivel nőnek az elhelyezkedés esélyei, vagy biztosítani az átképzését. Megoldás lehet a gyakornoki státusz bevezetése és a vállalkozói kölcsön. Ez a költségesebb út, de hosszabb távon kifizetődőbb. Egyébként több országban életkorhoz kötik a segélyt.

A munkanélküliek többsége még nem a fiatalok közül kerül ki, de a jövőben esélyeiket három dolog ronthatja:

Ha marad a stagnáló gazdaság, ha nem bővítik a munkahelyeket, létszámstoppot rendelnek el, így nem tudja felszívni a gazdaság azt a több tízezer fiatalt, akik most hagyják el az iskolát.

Ha beindul a szerkezetváltás, akkor 10-20 százalékkal csökkentik a létszámot a vállalatnál. Ez a fiataloknak akkor okoz problémát, ha a helyi munkaerőpiacot borítja fel. Mint Ózdon.

Ha a nyugdíjkorhatárt valóban felemelik, ez azt jelentené, hogy "mesterségesen" megnövekszik a munkaerőkínálat, és természetesen azok lesznek jobb pozicióban, akik már kapun belül vannak.

Tehát a jövőben mindenképpen nőni fog a munkanélküliség, de a foglalkoztatáspolitikában globálisan ez nem okoz majd gondot. - az ÁBMH szerint. Becslések szerint évente 1 millióan változtatnak állást, 90 százalékuk saját elhatározásból, a néhány 10 ezer pedig, akiknek elhelyezkedési gondjaik vannak, az a több mint 4 millió foglalkoztatotthoz képest nem tétel. Úgy tűnhet, hogy a helyzet nem olyan tragikus a számok szintjén, komoly gondot okoz viszont az egyén és a család életében. Szükséges lenne tehát társadalmi szolidarítás, és az állampolgárt védő állami szerepvállalás. Nekik munkaerőközvetítő irodák segítenek. Igaz, hogy ezekkel szemben sok fenntartás van. Nem is működnek igazán jól, hiszen eddig azt mondták, hogy náluk nem lesz munkanélküliség. Jövőre a kormány elkülönít az ÁBMH-nak 6 milliárd forintot, ebből akarnak kiépíteni egy igazán jólműködőközvetítő-tanácsadóhálózatot.

A munkaerőpiac szorosan összefügg a lakáspolitikával. Ha az ember vesz egy cipőt Kecskeméten, járhat benne Pesten is, de ha Kecskeméten van lakása, bajosan vállalhat állást Pesten. Ezeket a gondokat regionális szinten kell kezelni ezentúl. Ha az oktatás és a gazdaság nem fog össze, ha egymás mellett szaladnak, elérhetjük, hogy ötször annyi mérnököt képezünk, mint most, ugyanannyi - vagy kevesebb munkahelyre.

Kapi

Pályakezdők kölcsöne

- amit csak ők nem tudnak igénybe venni...

Közel fél éve jelent meg az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal elnökének rendelkezése az újrakezdők, pályakezdők vállalkozói kölcsönéről.

Az eltelt időszak tanúlságairól, tapasztalatairól kérdeztem Szentesi Ferencnét, a Fővárosi Tanács Foglalkoztatáspolitikai Osztályának főelőadóját.

- Mi a kölcsön lényege, és kik jogosultak igénybevenni?

- Az ÁBMH a foglalkoztatáspolitikai gondok enyhítése, a pályakezdők és a kisvállalkozások támogatása érdekében szabályozta újra ezt a kölcsönformát.

A korábbi szigorú feltételek helyett könnyítések tartalmaz a jogszabály, pályakezdő fiatalok számára és azok részére, akiknek eddigi munkaviszonya felmondás, a munkáltató felszámolása következtében szünt meg, és részükre a munkaerő - közvetítő szerv egy hónapon belül nem tudott megfelelő munkahelyet biztosítani. Bizonyos esetekben - a munkaerő helyzetére figyelemmel - a várakozási időtől is el lehet tekinteni, s a kölcsön igénylésére való jogosultságot azonnal igazoljuk. Egy kertészmérnöknek ma Budapesten semmi esélye nincs elhelyezkedni szakmájában, felesleges lenne a 30 napos várakozás.

- Mit kezd az ügyfél az Önök igazolásával?

- Elmegy a bankba. Szeptember 15-e óta az Országos Kereskedelmi és Hitelbank, október 1-e óta a Magyar Hitelbank is folyósít kölcsönt, jóval kedvezőbb feltételekkel mint az addig egyeduralkodó Országos Takarékpénztár. Előfordult például olyan eset, hogy az OTP egy kölcsönszerződés aláírásakor 8 kezest követelt, máskor egy leendő szabó kisiparostól olyan kalkulációt kért, melyben a beszerzendő szövetek pontos származási helyét előre meg kellett jelölnie a mesternek... A két bank feltételei kedvezőbbek, bár a kölcsön fedezetéül ingatlannal vagy nagyértékű ingó tárgyakkal - ékszer, festmény - kell rendelkeznie az igénylőnek.

- Mégis, kik azok akik kölcsönt igényelnek?

- Bár ezt a kölcsönt újrakezdők és pályakezdők vállalkozói kölcsönének nevezik, húszonéves fiatalok - éppen az előbb elmondott vagyonfedezet hiánya miatt - csak elvétve tudnak ilyen kölcsönformát igénybevenni. Az igénylők zöme a 30-40 év közötti korosztályt képviseli. Ez év eleje óta 521-en kaptak tőlünk igazolást, az érdeklődők száma ennek négyszerese. Színészek, újságírók jelentkeznek s újabban a pártapparátusok volt alkalmazottai is vendégeink. Csak ma 3 ilyen ügyfélnek adtam igazolást.

- Milyen szakmák és milyen vállalkozások a legnépszerűbbek?

- Az igénylők közel fele a társasági formákat részesíti előnyben, közülük 80% Kft-t alapít, vagy abba lép be. Jelentős még a magánkereskedői vállalkozás, ezenbelül a legkedveltebb a mozgóbüfé üzemeltetés.

A beszélgetés közben érkezett dr.Barczi Aranka osztályvezető veszi át a szót:

- Az igénylők zöme nem a hiányszakmákban és nem a termelői szférában kezd vállalkozásba, így a jogszabály egyik célját - a hiányszakmákban vállalkozói kör létrehozása - nem érte el. Szintén nem sikerült ezzel a kölcsönformával a pályakezdők gondjain enyhíteni.

- Befejezésül még egy kérdés. Mennyi idő alatt kap igazolást Önöktől az ügyfél, és mikor kapja kézhez a pénzt?

- A bankoknál a dolog egy kicsit hosszadalmas, ha minden igazolás kézben van, akkor is kell 2-3 hét a folyosításig. Mi a kérelmezőnek, ha a jogszabályban előírt feltételeknek megfelel azonnal kiállítjuk az igazolást. Valamelyik nap egyik ügyfelünk tíz perc után dolgavégzetten, kezében az igazolással távozott.

Még az ajtóban is hitetlenül csóválta a fejét: ez nem is Magyarország...

doki

Harmadik oldal

Százezreket herdálnak el...

... és ráadásul értelmetlenül - mondta Balla Géza, a Fővárosi Pályaválasztási és Munkavállalási Tanácsadó osztályvezetője. A vállalatoknak bejelentési kötelezettsége van megüresedett állásaikra, de ezt nagyon kevesen tartják be. Inkább a sajtóban hirdetnek, ami ma már egyre eredménytelenebb, hiszen naponta óriási mennyiségű reklám jelenik meg. A tanácsadó öt irodájában pedig havonta körülbelül ötezerötszáz munkát kereső fordul meg. Többségüket - kilencven százalékukat - sikerül ugyan elhelyezni, de még így is sokan vannak, akik állás híján a munkanélküli segélyt vagy az újrakezdési kölcsönt kénytelenek választani. Most tehát amolyan "hirdetések mellé rendelt" szerep jut a tanácsadó irodáknak. De ez a helyzet gyökeresen változni fog - vélte Balla Géza. Úgy látja, hogy rövidesen elkezdődik az ipari szerkezetváltás, aminek egyik következménye a tömeges elbocsátás lesz. Emellett - hasonlóan a kezdő diplomások gyakornoki rendszeréhez - a munkaerőgondok enyhítésére az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal a középiskolát végzetteknek is gyakornoki álláslehetőségeket tervez. Az ÁBMH már jövő ősszel indítani szeretné, miután a kormány áldását adta rá. Korai jóslásokba ugyan kár lenne belemenni, mert ma még - a késői, szeptember eleji indítás miatt - diplomás gyakornokok sincsenek, s így nem lehet következtetni a középiskolai végzettségű gyakornokok várható létszámára sem. De ami tény: a munkavállalási tanácsadó már most is a középfokú végzettségűeknek tud legnehezebben munkát ajánlani, mert itt a legkevesebb a munkahelykínálat. A hetvenes évek elejének demográfiai csúcsa az elkövetkező években kerül ki a középiskolából. S ha az ipari szerkezetváltás megvalósul, kilométeres sorok várhatók a tanácsadó irodákelőtt. A helyzetet csak súlyosbítja, hogy a fővárosi tanácsadó irodák eltérően az ország többi irodájától számítógéprendszeres munkahelykeresés helyett csak papírlistákról tudnak munkát ajánlani. Amivel pedig rengeteg időt veszteget el az amúgy is kislétszámú munkaközvetítőcsoport.

-j. kiss-

Cigányüldözés Kerepestarcsán

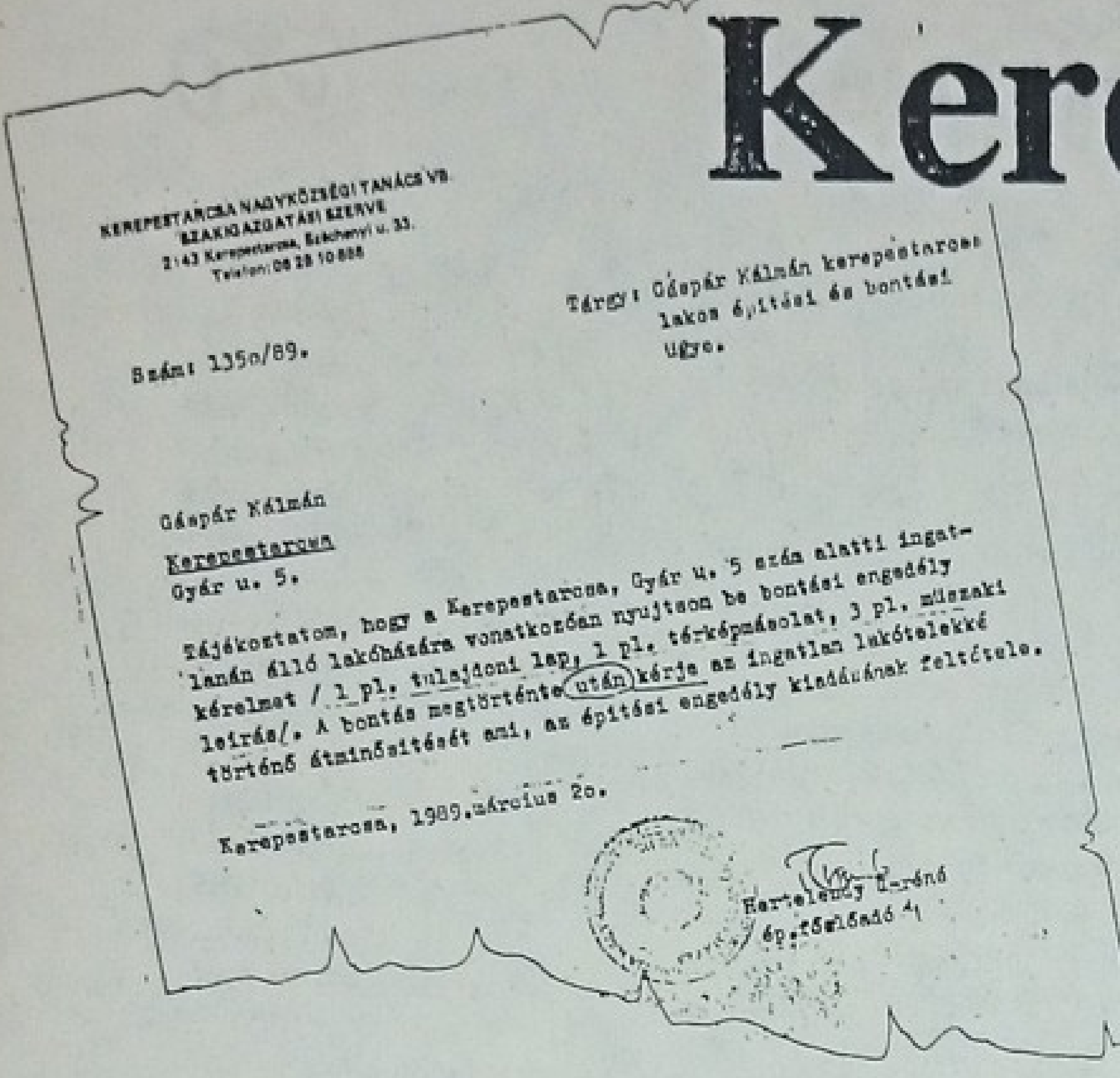

KERESPESTARCSA NAGYKÖZSÉGI TANÁCS VB.
SZAKIGAZGATÁSI SZERVE
2143 Kerepestarcsa, Széchenyi u. 33.
Telefon: 06 28 10 888

Tárgy: Gáspár Kálmán kerepestarcsai lakos építési és bontási ügye.

Szám: 1350/89.

Gáspár Kálmán
Kerepestarcsa
Gyár u. 5.

Tájékoztatom, hogy a Kerepestarcsa, Gyár u. 5 szám alatti ingatlanán álló lakóházára vonatkozóan nyujtson be bontási engedély kérelmet / 1 pl. tulajdoni lap, 1 pl. térképmásolat, 3 pl. müszaki leirás/. A bontás megtörténte után kérje az ingatlan lakótelekké történő átminősítését ami, az építési engedély kiadásának feltétele.

Kerepestarcsa, 1989. március 20.

Hertelendy L-ránd
ép.előadó

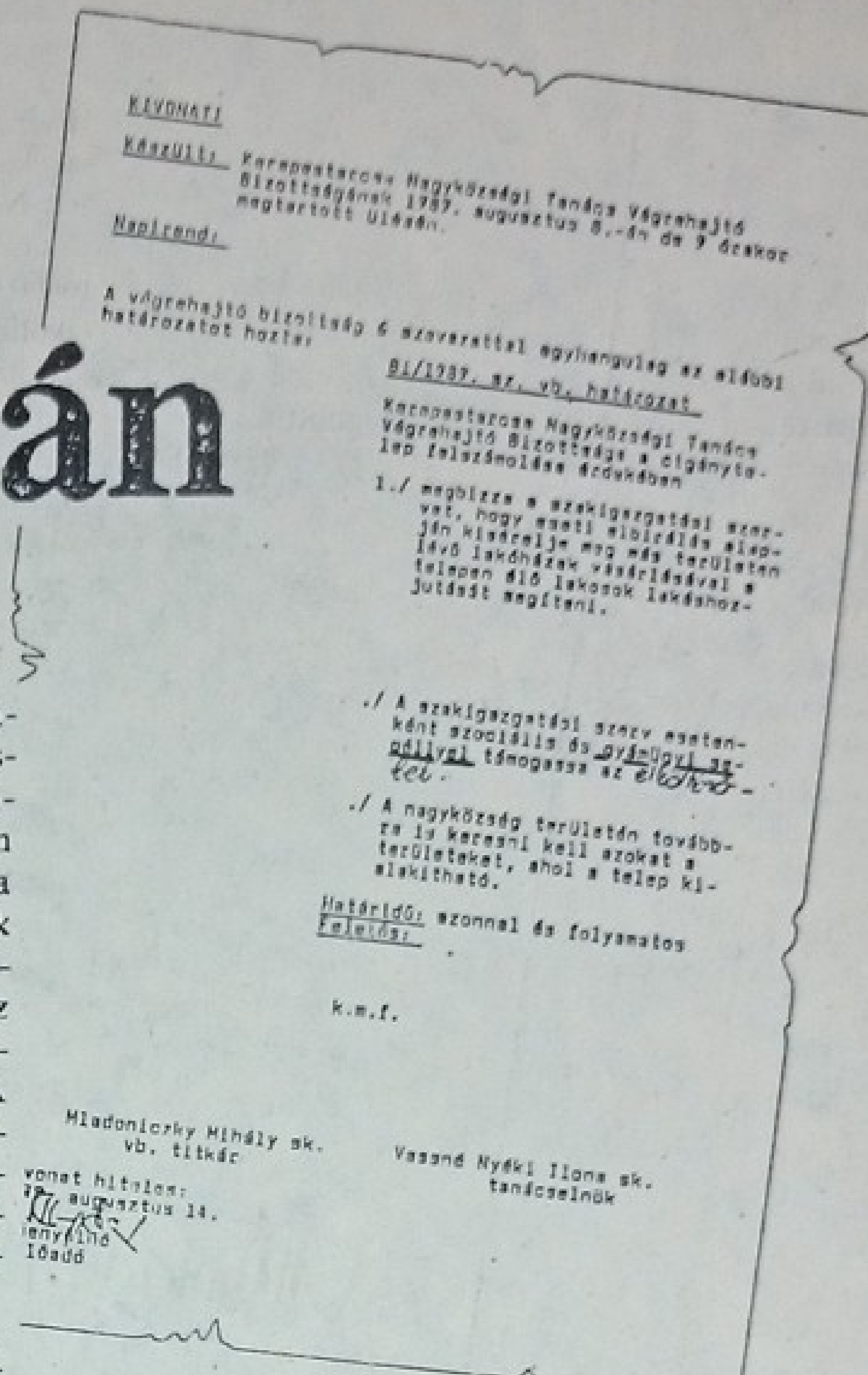

KIVONAT!

Készült: Kerepestarcsa Nagyközségi Tanács Végrehajtó Bizottságának 1987. augusztus 8.-án de 9 órakor megtartott ülésén.

Napirend:

A végrehajtó bizottság 6 szavazattal egyhangulag az alábbi határozatot hozta:

81/1987. sz. vb. határozat

Kerepestarcsa Nagyközségi Tanács Végrehajtó Bizottsága a cigánytelep felszámolása érdekében

1./ megbizza a szakigazgatási szervet, hogy egyedi elbirálás alapján kisérelje meg más területen lévő lakóházak vásárlásával a telepen élő lakosok lakáshozjutását segíteni.

./ A szakigazgatási szerv esetenként szociális és gyámügyi segéllyel támogassa az elköltözést.

./ A nagyközség területén továbbra is keresni kell azokat a területeket, ahol a telep kialakitható.

Határidő: azonnal és folyamatos
Felelős:

k.m.f.

Mladoniczky Mihály sk.
vb. titkár

Vassné Nyéki Ilona sk.
tanácselnök

A kivonat hiteles:
augusztus 14.
előadó

Az alábbi beszélgetés a miértekere keresi a választ. Hihetetlen történetek miértjeire. Kerepestarcsán - hogy fogalmazzunk, hogy elég szalonképesek legyünk? - cigányüldözés folyik. Nem engedik építkezni őket a faluban. Visszavonják a már kiadott építési engedélyeeket. Ki akarják telepíteni őket - Nógrád megyei, haldokló kisközségekbe, csak azért, mert ötven, vagy kétszáz ember a demokráciára és többség akaratára hivatkozva - tiltakozik a szomszédságuk ellen. A Raoul Wallenberg Egyesület tárta a nyilvánosság elé, hogy mi történt, mi történik Kerepestarcsán. Az egyesület képviselőjével, Noszkai Gáborral beszélgettünk az áldemokrácia és a kisebbség viszonyáról.

- Több újság írt már róla, mégsem értem még egészen, mi történik Kerepestarcsán.

- Mi azt látjuk, hogy a nagyközségi tanácsi különböző tiltakozások hatására megrettent, s nem folytatja azt a kezdetben pozitív diszkriminációs tervét, hogy egyszeri kölcsönnel, vagy ingyeen, telekhez jutassa ezeket a családokat. Két esetben intézkedtek úgy, hogy csak akkor adnak építési engedélyt, ha a lakosok lebontják a házukat, s miután lebontották, akkor folyamodhatnak engedélyért. Eza tanácsi határozat mindenféle jogszabállyal ellentétes. A helyi többségi társadalomban ugyanakkor él a kép a cigányok túltámogatásáról - persze azt hiszem, az egész többségi magyar társadalom agyába sikeresen belepumpálták azt a mítoszt, hogy ezek az emberek csak a segélyekből élnek, a sok gyerekből tartják fönn magukat. Mondanom sem kell, hogy ez még a féligazságot sem közelíti meg. Kerepestarcsán sokkal jobbak a viszonyok, mint Nógrádban, mint Szabolcs-Szatmárban. Sokkal több a rendszeresen dolgozó cigány ember, jóval kevesebb a munkanélküli. A cigányság többségében itt igenis él a kiemelkedési vágy, hihetetleenül önkizsákmányoló életmóddal próbálnak fölzárkózni. A Lázár Vilmos utcában már épített házat egy cigánycsalád, önerőből. Nagyon érdekes, s nagyon jellemző, mennyire csak annak van visszhangja, ami egy kisebbségi csoportot negatív színben tüntet föl: ennél a Lázár utcai építkezéseknél, ahol felépült kőházakban laknak a cigány családok, nincs semmilyen villongás a szomszédok között. Eez például valahogy nem tudatosodott a kerepestarcsai többségben.

- Kik tiltakoznak? S hogyan?

- A tiltakozó levelekk fénymásolatai a birtokunkban vannak. Az egyiket ötvenen, a másikat kétszázan írták alá. Neem kíséreltük meg bizonyítani, de úgy tünik a számunkra, hogy nem egy aláírás azonos kéztől származik.

- Ha ezt lehet bizonyítani, miért nem bizonyítják?

- Azért, mert nincs jelentősége. Egy ilyen kis településen, egy ilyen ügyben, bármikor, bármennyi aláírást össze lehet szedni. Inkább annak van jelentősége, hogy ezekben a tiltakozó levelekbeen, amelyek hatására a tanács visszavonta a kedvezményes telekvásárlás lehető ségét, hemzsegnek az általánosságok, s úgy egészében kimerítik a közösség megsértésének büncselekményét. Semmi konkrétum. A cigányság egészét bélyegzik meg: garázdák, a kutyáik szabadon kószálnak, tehát a cigányság egészéről beszélnek, neme Orsós Béláról, nem Kovács Jánosról. És ilyen alapon vonták meg ezektől az emberektől a jobb élet lehetőségét.

- Mit lehet tenni ebben a képtelen helyzetben? Mit tett a Wallenberg egyesület?

- Nagyon sajnáljuk, hogy nem sikerült a kezdeményezésünk. Szerettünk volna egy fórumot, ahol az ott lakó cigányság választott képviselői, a tanács döntésképes dolgozói, és a tiltakozó többség képviselői vesznek részt. A tanácselnöknő, akki országgyülési képviselő is, Vassné Nyéki Ilona erre augusztus 23-án igéretet tett, szeptember 2O-ai határidővel. De nem történt semmi, ha csak az nem, hogy kaptunk telefonon egy értesítést az elnöknőtől, hogy sajnos ő most országgyülésre készül, nem tud ezzel a problémával foglalkozni, bár érzi a súlyát.

- Nagyon nehéz elhinni, hogy itt egyszerü cigánygyüllöletről van szó.

A HÉT

A múlt héten új hazát találtak nekünk. Tízen-, húszonévesen lettünk "nagy öreggé", mi akik, még éltünk az őshazában, a Magyar Népköztársaságban. Maholnap mesélhetjük is a köztársaság gyermekeinek, hogy milyen is volt az az "ántivilág".
Mutathatunk nekik majd sok újdon-régiséget, mert - ha a világ egyelőre ettől nem is változott - az országgyülés elég sok mindent átvariált az Alkotmányban. Elnöki Tanács helyett elnök, egypártrendszer helyett többpártrendszer, pártállam helyett jogállam...
Jobb lesz ettől valami? Aki olvasta a régi alkotmányt, tudhatja, hogy attól még az ország müködhetett volna normálisan is... S különben is elnök tanácsra és tanács elnökre oda-vissza bármikor cserélhető. Épp úgy, ahogy a többi. Az igazán kemény döntés az, hogy kik és hogyan férnek hozzá ehhez a csere-beréhez. Azaz a hét legizgalmasabb döntése az országgyülési képviselők választásáról szóló törvény elfogadása volt.
Na ez az amitől nem lehetünk elragadtatva.!
Lényegében két útja van a parlamentbe kerülésnek: vagy területi érdekeket képviselve egyéni választókörzetben, vagy pártérdekeket képviselve listán juthat valaki a törvényhozásba. A korábbi rendszernek az az eleme, mely etnikai és vallási kisebbségeket is képviselethez segített, nyomtalanul eltűnt. A törvényben jól látszik, hogy a nemzeti kerekasztal tárgyalásokon kártyázták ki az alapjait. Az uralkodó párt és ellenzéke jól előkészítette az "egypárti diktatúrából" a "többpárti diktatúrába" való átmenetet.
A törvény olyan súlyt ad a pártok versengésének, mintha azok - nem pusztán néhány tízezres csoportok lennének, hanem - valóban felölelnék az országban születő politikai akaratokat. Elég gyenge dolog erre azt mondani, hogy ez lenne a dolguk, mert ezzel ott vagyunk, ahol a régi alkotmánnyal voltunk. Tök jó volt, ha úgy tettünk, mintha a párt (ez esetben az MSZMP) képes lenne a társadalmi akaratképzésre, mintha az állam tisztelné a törvényt, mintha a biróság tényleg független lenne...
A mostani választási törvény nagyvonalúan túllépett azon, hogy a létező pártok a legtöbb esetben nem hajlandók és nem is képesek képviselni a kisebbségeket. Még olyan meghatározó tömeg számára sincs egyetlen pártnak sem mondanivalója, mint az ifjúság... Persze majd egy-két ciklus alatt rájönnek, hogy hiányzik az az egy-két millió szavazat. Mennyi kell hozzá? Öt, tíz év?
De számos kisebbségnek ilyen hosszú távon sincs esélye arra, hogy szava elhallatszék a törvényhozásig. Mert melyik komoly párt vállalja majd el a cigányok, vagy a homoszexuálisok képviseletét? Vagy melyik párt védi majd a román kisebbséget a magyar kultúrális elnyomástól? - Csak kamikáze pártocskáktól várhatunk ilyet. A nagy pártok jól tudják, hogy az ilyen kisebbségek védelmével nem nyerhetnek annyi szavazatot, amennyit épp ezért veszthetnek az előítéletes, tulajdonvédő, gyakran nacionalista középrétegben. Indítsanak a kisebbségek talán saját jelöltet?
Az egyéni választókerületekben nincs esélyük, mert sehol sem lakik együtt - a mandátumszerzéshez szükséges - harminc-negyvenezer szlovák, nyomorgó vagy homoszexuális. A töredékszavazatokat összegyűjtő országos listán pedig ott a négyszázalékos szabály, ami a nagy pártoknak kedvez. Az a párt, amelyik nem éri el - országosan - a négy százalékot elveszti töredékszavazatait. Így elképzelhető, hogy háromszázezer szavazattal sem lehet bejutni a parlamentbe. Annyival, amennyivel egy nagy párt féltucat képviselőt ültethet a törvényhozásba.
A kicsik ilyen elnyomása jól ismert az NSZK-ból. Az ottani hírhedt 5 százalékos szabálynak jelentős szerepe volt a Zöldek pártja születésében. Az éppen a seholsem képviselt kisebbségeket fogta össze. Így nálunk sem marad más, mint: "köztársaság kisemmizettjei, egyesüljetek!"

kajó

Heti híreink

1. Ha igaz, rövidesen egyhítik a COCOM - listát, a fejlett nyugati technológiák beszerzésére vonatkozó tilalmat. A hírnek már csak azért is örülök, mert gondolom az amerikai komputerek nem büdösítik úgy a levegőt, mint a BKV buszai. Ezen felül csak reménykedem: egyszer elkészül a mi kis házi, behozatali - COCOM - listánk, amely tilalmazza a munkanélküliség, a szociális igazságtalanság, a szegénység, a szervezett bűnözés, a nyilvános fajgyűlölet, a tömeges kábítószer élvezet és hasonló technológiák forgalmazását és üzembe helyezését.

2. Kiderült a héten: az MSZMP nem hogy nem szűnt meg, hanem tovább óhajt virágozni. Virágozzék, ha akad kertésze. Csak jaj, a kertész ne formáljon jogot minden locsolókannára, ne sajátítsa ki a vizet és a levegőt, s ne higyje, hogy a kertben nem jut hely jázminnak, őszirózsának és a Vörös Szegfűnek. Bódító orchideából, kardvirágból csak keveset!

3. Százhúszezres tömegtüntetésről érkezett hír Lipcséből. A tüntetők meghallgatást és párbeszédet követeltek a hatalom birtokosaitól. Másokkal ellentétben én úgy vélem: boldog lehet az a hatalom, amellyel százhúszezren még hajlandók szóba állni.

4. Tőkés László temesvári lelkipásztort eltávolították gyülekezete éléről. Aki nem tudná, Temesvár Romániában van, Tőkés László pedig romániai magyar. Ha nem volna az eset ennyire szívszorító, s a következtetés oly morbid, azt kellene hinnünk, nem politikai diszkriminációról van szó, hanem eszmei, ha úgy tetszik osztályharcról. Miért melengesse a szocialista Románia kebelén a kigyót, a tőkés magyart?!

- ls -

- Persze, van más is. Kerepestarcsa úgy keletkezett, hogy három falut vontak össze a hetvenes években. Addig ezeknek a külön közigazgatási egységeknek a peremén voltak az ugynevezett cigánytelepek, amik az összevonás után - azt neem mondom, hogy önhibájukon kívül - bekerültek a centrumba. A telekárak pedig egycsapásra fantasztikus mértékben megnőttek... A kísértés adott: nagyon kemény anyagi kérdésről van szó.

- *Nem értem. A telkek nem tanácsi telkek.*

- Hát éppen ezaz alapkérdés! Akkor lehet a tanács tulajdona telek, ha valaki a tanácsra hagyja. De aki a putriból ki akar mászni, és nem kap építési engedélyt, akkor ugyan mihez kezdhet? Hiszen a tanács még közvetett eszközökkel is igyekszik ösztönözni az elköltözést, ezért kerestek Nógrádban üres házakat! Egy család már van, aki belement az elköltözésbe, hárman fontolgatják. Hiszen nagyösszegű segélyt kapnak, ha elköltöznek! A tanács a legutolsó határozatában úgy fogalmaz, hogy a helyi szakigazgatási szerv esetenként szociális és gyámügyi segéllyel támogatja az elköltözéseket. Ugyan miféle törvényes lehetőségvanerre?Nagyonkönnyűmeggyőződniar ról, hogy lenne helye a szociális és gyámügyi segélynek itt, Kerepestarcsán, a kisebbségi csoportban.

- *Kockáztassuk meg a feltevést - hátha jobb körülmények közé kerülnének az elköltözők?*

- Ezek a falvak eelnéptelenedő falvak. Túl minden igazságtalanságon az elköltözés azt is jelentené, hogy munkához sokkal nehezebb jutni, hogy nincs orvosi ellátás, nincsenek üzletek, nem lehet közelekedni. Ez tehát kitelepítés. Ez számüzés. Kerepestarcsa példája azért sajátos, mert a cigányságban van elszánás a kiemelkedésre, van munkalehetőségünk, önkizsákmányoló módon dolgoznak, s mégsem engedik őket a marginális szférából kiemelkedni. Azért ijesztő ez, mert ha a helyi társadalomnak mind nagyobb szava lesz a helyi igazgatással szemben, akkor anélkül dönt a többség, hogy a kisebbség védelmének garanciái lennének. S ilyen helyzetben az egyén szempontjából nincs lényeges különbség a többségi és a kisebbségi terror között.

A helyzet ez. A Wallenberg Egyesület tovább keresi a megoldást, s folytatja a küzdelmet a védtelen kisebbségért - már együtt a Pralipe független cigány egyesülettel. Mi pedig folytatjuk a kórképet: legközelebb a helyszínről.

Cseri István

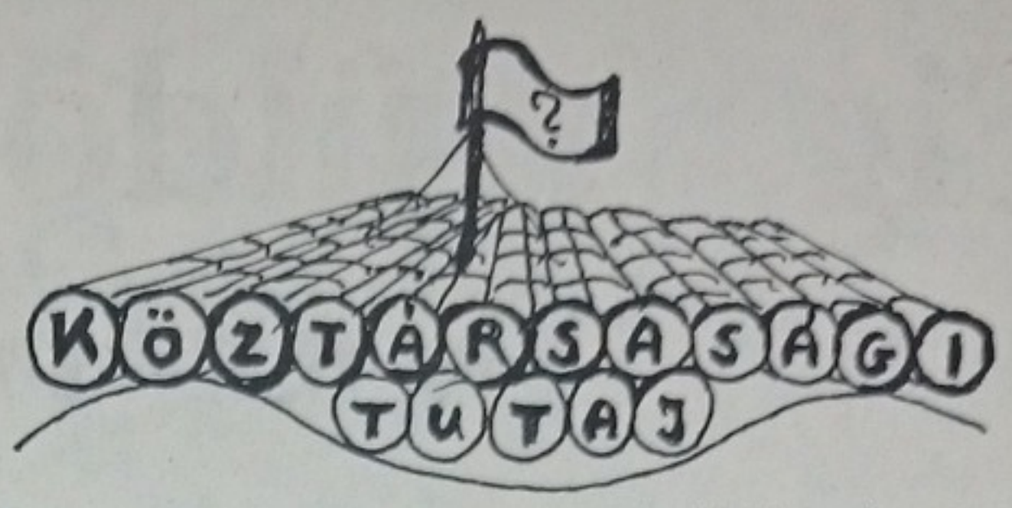

Késő este van. Botorkálva keresem az akasztót. A kabátom végre a helyén. A sapkám helyén viszont valami azonosíthatatlan tárgy. Megszúr kicsit, aztán nem bánt tovább. Felkapcsolom a villanyt. A sapkám helyén egy kis tutaj. Spárgával egymáshoz erősített apró gerendák, tíz centis büszke árbóc, piszkos kis vászon vitorlával és egy kormányrúd a végibe hasított fényes pléhlapáttal. Két szegecske, a kormányrúd kilengését megakadályozók. Egy kis tutaj, - a sapkám helyén a radiátoron - hasítja a lemezhullámokat. Óvatosan kézbe veszem. Billeg a vitorlarúd, lendül a kormány, utána kapok, a kis szeg finom vérkarcot húz a kézfejemre. Szemmagasságba emelem. Látom lebegni a kis tutajt. Egy szerkezet, egy emberkéz alkotta csoda. Csupa teremtő erő. Évezredek összesűrüsödött tapasztalata. A víz, a szél, a csillagok és fortélyos áramlatok törvényeinek apáról-fiúra szálló ismerete sűrüsödik a törékeny alkotmányba. Hullámoztatom a levegőben. Megperdülök tengelyem körül. Sós levegő illata áramlik át az előszobán. Tengerre magyar. Zubog a víz. Alámerülök. A kádban örvénylő habokon büszkén, dagadó vitorlával a honi politechnikai oktatás csúcsteljesítménye, fiam legjobb eddigi munkája úszik. Mint vén tengeri medve, csöpögő hajjal, vizesen bújok az ágyba. Tekintetemmel végigsimítom az éjjeliszekrény zátonyán pihenő viharvert vizi járművet. Álmomban köztársasági elnök választásra készül az ország. A hatalmas felhajtásban jómagam, fiam választási hadjáratán korteskedem. Körülöttünk egy hatalmas téren lobogók százai. Mindegyiken formás tutaj rajza. Gyerekek ezrei integetnek kezükben apró tutajos zászlókkal. Beszédemben Bródy Jánost idézem egy rádiós interjúból: "1968-ban a minden várakozást felülmúló táncdalfesztiváli sikerünk után, országos turnénkról hazafelé jövet tankok sokaságával találkoztunk. Prága felé döbörögtek. Akkor jutott eszembe, hogy sikereink igazsága milyen kis sziget a történelmi valóság tengerében." Ezekre a kis szigetekre hivatkozom. Tutajokra és tutajépítőkre van szükség, hogy a kis igazságszigeteket összekössék, míg kontinenssé nem válnak. Ne pályázhasson más a köztársasági elnök posztjára, csak az, aki legalább egy tutajt már megépített. Sorolom még fiam erényeit, továbbtanulási szándékát (az általános iskola ötödik osztályában), idegennyelvi ismereteit (angol kezdő), vizipolós sikereit (igazolt egyesületi versenyző), hatalmas, egészséges étvágyát (felnőtteket megszégyenítő), józan életmódját (nem iszik szeszt, nem dohányzik, nincsenek kétes nőügyei és nem keveredett állami- és pártvagyonátmentési kisérletekbe).

Elfogultságomat bizonyítandó megemlítem még jó pár ezer kis társát, akik hasonló eséllyel indulhatnak a választási harcban. Megemlítem a köztársasági-elnök-képzés előttünk álló távlatait, az elkapkodott cselekvés történelmi felelősségét meg azt a bizonyos marsallbotot, amit nem dugdosha-tunk hamiskás mosolygással a hátunk mögött. Zúg a tömeg, zúg a fülem. Távoli terekről érkezem. Felébredek. Ágyamnál áll fiam. - Apa - dörmögi bosszúsan -, te vizezted össze a tutajomat? Teljesen szétázott, hogy fogják így leosztályozni? Nem lesz semmi baj - pislogok szégyenkezve - a próbautat kiállta. Másnap örömmel újságolta: a tutajra ötöst kapott. Azóta a könyvespolcomon horgonyoz, kompországunk újabb mentójaként.

T. Szabó Ervin

Vályoghíd

- *Óriási társadalmi feszültségek következménye a nemzetiségek jelenlegi helyzete* - hangzott el a világkiállítást előkészítő ifjúsági találkozón. A soproni rendezvényt az osztrák Szocialista Ijfúsági Szövetség és a Demisz szervezte. Azért, hogy az ifjúsági szervezetek képviselői beszéljék meg, mivel tudnának részt venni a világkiállításon. A találkozón határozott elképzelések még nem alakultak ki, ezért a divat alakulása, a nyolcvanas-kilencvenes évek ipari forradalma és az általános társadalompolitikai kérdések mellett elsősorban a nemzetiségek helyzetével és lehetőségeivel foglalkoztak. Elhangzott: a világkiállítás elsősorbantermékbemutató lesz, de elkerülhetetlen, hogy ne essék szó a munkanélküliekről, a nyomorban élőkről, a fiatalok gondjairól és a nemzetiségekről. Mert Magyarországon a válság miatti "ellenség"-keresés elsősorban a cigányokat érinti. Ausztriában viszont elenyésző a cigányok száma, mégis - mint hallottuk - gondok vannak a nemzetiségekkel; - a magyarokkal, a szlovénekkel és a horvátokkal. Többek között erről kérdeztem *Karin Pintér* politológust, a bécsi Jövő- és Kultúrakutató Intézet munkatársát.

- Miért nem lehet Ausztriában kétnyelvű helységnévtáblát találni?

- Nálunk évtizedek óta úgynevezett "nyugalmi" helyzetben vannak a nemzetiségek. Ez egyrészt az osztrák-magyar monarchia után visszamaradt "összbirodalmi" szemlélet következménye. Az egységesítő államszemlélet miatt nem fejlődhettek szabadon a nemzetiségek, nem lehettek önállóak. Ezt csak szentesítette az 1955-ös Alkotmány. Ami adott ugyan engedményeket, de ettől még nem erősödtek föl a nemzetiségi törekvések. A másik, hogy a nemzetiségi fiatalok jól látják, hogyan bántak évtizedeken keresztül a szüleikkel, nagyszüleikkel, s ezért inkább nem követelnek jogokat. Az utóbbi időben kezdődő mozgalmak - elsősorban a szlovéneké - erős társadalmi ellenérzéssel találkoztak. Az uralkodó párt, az osztrák Néppárt asszimiláló politikája miatt visszaverik a nemzetiségi törekvéseket. Burgenlandban is szétszakították azokat a pártokat, amelyek a nemzetiségiek érdekképviseletét látták el egységesen.

- A világkiállításon és azt megelőzően mennyit segíthet az ifjúsági együttműködés? Nem illúzió, hogy az ilyen törekvések - legyen bármilyen összhang is a két ország között - eredményt hozhatnak?

- Tudomásul kell vennünk, hogy a világkiállítás ipari bemutató lesz. De ha közös munkánkkal eredményt tudunk elérni - gondolok itt a nemzetiségiek kulturális és gazdasági együttműködésére -, akkor az ötleteket és a javaslatokat eljuttatjuk a döntéshozókhoz. Ha érdekük lesz, úgyis elfogadják.

- És ha nem?

- Akkor kicsikarjuk, amit lehet.

- Ezzel kapcsolatban: mennyire ismered a magyar fiatalok és nemzetiségiek helyzetét?

- Tavaly hat hónapot töltöttem Magyarországon ösztöndíjjal, akkor sikerült megismernem. De most azt új pártok, meg a különféle politikai csatározások miatt kezdem elveszíteni a tisztánlátásomat. Ezzel - gondolom - nem vagyok egyedül.

- Nem ... A nemzetiségiekről mi a véleményed?

- Mivel érdekelnek a magyarországi nemzetiségiek, tavaly Ausztriában szerveztünk egy konferenciát. Ide a magyarokat - köztük Tamás Gáspár Miklóst, Dalos Györgyöt és Kovács Andrást is - meghívtuk. Kiderült, hogy elsősorban a cigányság van veszélyben. Nemzetiségi törekvéseiket, öntudatkeresésüket ellenszerv, gyülölködés fogadja. Ezután újra Magyarországon töltöttem három hónapot,s a konferencián elmondottakat megerősítette személyes tapasztalatom: növekszik az antiszemitizmus. De ugyanez tapasztalható a románokkal és a németekkel szemben is.

- A mostani találkozón ebből mi került szóba? Az elkövetkezőkön mivel akartok foglalkozni?

- Azon kívül, hogy megtárgyaltuk a magyarországi cigányság helyzetetét és szóba kerültek az osztrák nemzetiségek is, nem sokat tudtunk dolgozni. Mi szakértőkkel és ötletekkel készültünk; - például egy életmód- és kultúraprogrammal, amely az etnikumokat segítené. Ehhez az ökumenikus egyházak is támogatást nyújtanak. De magyar részről erre nem készültek föl. Sajnálom, hogy így történt. Ám a munkát folytatni szeretnénk, s reméljük, hogy a későbbi találkozókon már az ötletek megvalósításáról tárgyalhatunk.

Karin Pintér nem beszélt róla, de a tárgyalásokon megegyezett a Cigány Ijfúsági Szövetség képviselőivel: a vályogépítkezést közösen mutatják be a világkiállításon. Mert egyrészt gazdaságos építkezési mód, másrészt pedig munkát adna a munkanélküli fiataloknak. A következő találkozóra a CISZ-esek szakértőket ígértek..

Ennyi talán a Demisz-től is kitelik.

J. Kiss Sándor

Csalseg

Az első alapos kutató-felmérő-elemző munka 1983-ban készült el, akkor még "természetesen" nem a nyilvánosság számára. Nem mintha évekkel korábban nem lett volna világosan látható az a folyamat, melynek eredményeképpen a legkisebb társadalmi egység, a család működőképessége is veszélybe kerül. Hogyne lett volna látható, hogy a gazdasági bajok, bizonytalanság,szociálpolitikánkműködőképtelensége, az államigazgatás korlátainak merevsége olyan következményekkel jár majd, amilyennel jár. A növekvő, s fel nem oldott feszültségek neurózisban, öngyilkosságban, szívinfarktusban, alkoholban, drogban, válásokban, növekvő bünözésben kerestek "kiutat" - egyéb biztonsági szelepet nem találva a levezetésre. Az említett tanulmány, ha megkésve is, de pontos kórismét adott, s a lehetőségekhez képest felvázolta a reális terápiákat is. Ekkor jelent meg először a "családsegítő állomások" fogalma, melyet a társadalmi beilleszkedési zavarokat vizsgáló szakértői dokumentum alapintézményeként írt le, kiemelt szerepet szánva a mentálhigiénés ellátó funkciónak. Ezen belül is elsődleges feladatául szánták a családi, párkapcsolati konfliktusok, nevelési gondok, életvezetési zavarok családon belüli megoldását. Az új intézményrendszer részben szolgáltatásként működik, s olyan stádiumban kapcsolódik be a konfliktusok megoldásába, amikor még felesleges, pontosabban megelőzhető, hogy a "hivatalos" hálózatsegítő-szándékú, de kemény keze támogassa(?) szorítsa(?) a családot. A modell valóraválti és működni kezdett. Először a fővárosban, majd egyre több vidéki településen is családsegítő központok nyíltak, némi össztársadalmi gyanakvástól övezve: "megint egy sóhivatal, ami sokba kerül, de kevés haszna van..."

Nem voltunk mi mindig ilyen kíméletlenül őszinték, ilyen mindent elmondani akarók. A szőnyeg alá söprés stratégiája "beérett" napjainkra: az a megoldatlan problémahalmaz (mit halmaz, tömeg, valóságos hegy), amit a hozzáértők a kevéssé kifejező, ám szalonképes "társadalmi beilleszkedési zavarok" fogalommal jelölnek, napjainkra az új morbus hungaricussá vált, s legalább olyan nehéz hallgatni róla, mint gyógyítani.

Amikor a váci családsegítő központ 1987. szeptemberében működni kezdett, vezetője, dr. Túr Ottóné az egyik általános iskola gyerekeit kérte meg arra, rajzolják le azt, ami a családról eszükbe jut. Úgy született meg a Sztáron Sándor utcai központ emblémája: az anya, az apa és két gyerek alakjának körvonala, amint szorosan egymás mellett, mögött állnak egy szív rajzolatának védelmében. Ez az embléma, azóta sok helyen, sokféle céllal megjelent már, leggyakrabban a két éve rendszeresen megrendezett szegénység elleni hétvégeken.

- Ez a célja, de soha nem így hívtuk - pontosítja a központ vezetője, aki tudja, hogy adni, de elfogadni sem könnyű, bármilyen tisztességes is a szándék, s bármilyen nagy is a kényszer. Mindegy is, minek nevezzük a használt, de tiszta, még hordható ruhák gyűjtését, és a rászorultakhoz való eljuttatását ingyen, vagy azt, ha önkéntes segítséggel kerül bútor, tévé, kályha s sokgyerekes, egyedülélő asszony lakásába, néhányszáz forint annak a zsebébe, aki zokogva panaszolja el a központ ügyeletes munkatársának, hogy nincs miből bevásárolnia aznapra.

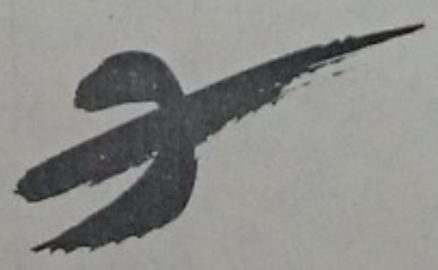

Vác állandó lakosainak száma meghaladja a 35 ezret, a családsegítő központhoz fordulók zöme - a kliensek, (nem túl szép elnevezés, de nálunk az állampolgár eddig csak ügyfél lehetett, ha gondja volt, s segítséget kért, így a kliens még mindig jobban hangzik, mint bármi más) - ugyanazokkal a gondokkal küzdenek, s hasonló korosztályból jönnek ide. A negyven év körüli munkások érzik időnként megoldhatatlannak a problémáikat, amikor erőn felül kell anyagi áldozatot vállalniuk lakásért, - saját, vagy gyerekeik lakhatásáért - a mindennapi megélhetésért, a gyerekek iskoláztatásáért, a szülők támogatásáért, miközben saját egzisztenciájukat munkalehetőségüket, megélhetésükért, még csak a távoli jövőben sem garantálja senki és semmi. Abban a 2450 esetben - ennyien fordultak segítségért a váci családsegítőkhöz a múlt évben - persze ritkán lehetett ilyen logikusan és praktikusan "levezetni", megkeresni a bajok okát, hiszen a problémák többsége nem oldható meg pénzbeli segítséggel, használt ruhával, vagy ingyen étkeztetéssel, netán a "hivatalnak" készülő ügyirat pontos és hibátlan megszerkesztésével.

Hosszú folyamat eredménye az, amire egy családi veszekedés hátteréből kibontakozik az igazi konfliktus. Az, amit a szenvedő felek legfeljebb sejtenek, de nem mertek bevallani maguknak: az OTP-nek szerződött két gyereket ha szeretik is, de nem akkor, nem azért születtek, mert ők akarták. Így működik a verkli, néha túl sok homokszem kerül a fogaskerekek közé...

I. ker. Piroska u. 11., telefon: 1-568-363	Kedd, Csütörtök 11-19
Hétfőtől-Csütörtökig 11-20	Szerda, Péntek 10-17
Díjtalan szolgáltatás, gyermekmegőrzés, jogi tanácsadás és krizishelyzetekre kidolgozott terápia.	XVIII. ker. Bartók B. u. 2., telefon: 1-280-087
IV. ker. Tiló u. 10., telefon: 1-695-507	Hétfőtől-Péntekig 8-18
Hétfőtől-Péntekig 14-20, 8-12 között csak ügyelet van.	Családvédelem
VI. ker. Hegedű u. 7., telefon: 1-220-623	Tolerancia
Hétfőtől-Péntekig 8-20	XI. ker. Bartók B. út 86. I.2., telefon: 1-659-668 hívható 0-24 óráig
X. Harmat u. 196-198., telefon: 1-580-942	félfogadás: Hétfő. Szerda. Péntek 10-20
Hétfőtől-Péntekig 8-19	Kedd 9-13
X. Halom u. 33., telefon: 1-571-829	LARES HUMÁN Szolgáltató Kisszövetkezet
Hétfőtől-Péntekig 8-20	Tanács krt. 2., telefon: 1-176-752, 1-176-641
X. Bihari u. 15., telefon: 1-470-017	Minerva 1-663-632
Kedd, Csütörtök, Péntek 8-18	Kenguru Pótmama Szolgálati Iroda
Hétfő, Szerda 8-19	telefon: 1-868-685
Hétfőn 17-19 óra között Jogi tanácsadás	Megbízható egyetemista lányok és fiúk házhoz mennek felügyelni.
XV. Kontyfa u. 3., nincs telefon	

- Amikor a folyón fát úsztatnak és egy rönk fennakad valamin, a többi törzs összetorlódik. Lehet egyet-egyet odébblökdösni, továbbúsztatni, de a rakomány csak akkor folytatja az útját, ha azt az egyet, amelyik megakadt megtalálják. - mondja a vezetőnő. A történetei általánosak. Említ jellemző eseteket, de vigyáz arra, hogy a szereplők kora, neme, foglalkozása ki ne derüljön, még csak következtetni se lehessen rá. A kliens partner, aki megtiszteli az itt dolgozókat, hogy bepillantást enged élete legintimebb területére. Partner, akinek lehet és kell is segítséget ajánlani, de csak addig és csak olyat, amit ő maga elfogadhatónak tart, igényel, csak addig a pillanatig kell és szabad segíteni, amíg ő fontosnak tartja, hogy kívülállók lássanak az életébe. Neve, adatai (ha akarja közölnie sem kell) minden, amit elmond a pszichológusnak, szociális munkásnak, pedagógusnak, vagy bárkinek a központ munkatársai közül, hétpecsétes titok.

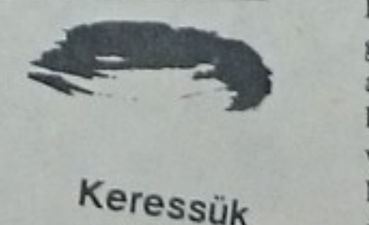

Keressük

azokat a szülőket, akik tudják, vagy gyanakszanak, hogy gyermeküket a sportegyesületben vegyszerezték.

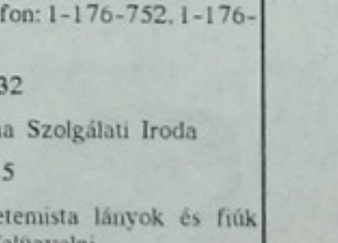

- A paternalista állam "bedobta a gyeplőt", s van aki könnyebben oldja meg a gondjait, van aki csak segítséggel képes erre - folytatja a központ vezetője. - Sokan, nagyon sokan élnek szegénységben, én mégsem ezt tartom fő problémának. Sokkal inkább azt, hogy a családon belül, az egymás közti kapcsolatokban, és az egyéni gondolkodásban is súlyosbodó morális válság van, az emberek egyszerűen nem tudják miféle mércéhez viszonyítsák a cselekedeteiket. Gondoljon csak bele, mit jelent, és mit jelez az, ha valakiben kérdésként merül fel: adjon-e enni az idős szüleinek, vagy sem?!...

A váci családsegítő központ éves költségvetési kerete 1 millió forint körül van, ami ha így nézem elég, ha úgy nézem kevés. Elég arra, hogy - a tanácsi lehetőségeknél sokkal kötetlenebbül - egyszeri gyorssegélyt adjanak belőle, a munkatársak közös döntése alapján akár nagyobb összeget is. Elég, ha elfogadjuk azt az alapelvet, hogy a család együttartásának csak kisebbik - bár nem lényegtelen - része az anyagi biztonság megteremtése (vagy annak látszata) elég, ha tudjuk, hogy kisvárosban a jó kapcsolatok a "mindeneki mindenkit ismer" olykor többet segíthet valakinek a helyzetén, mint ha megtízszereznénk azt az egymilliót.

Túrné gondolkodik, hogy elmondja-e a történetet a "pénz nem minden" igazolására, meg arra, hogy milyen sokat számítanak a jószándékú kapcsolatok. Még véletlenül sem szeretné, ha bárki ráismerne a fiatalemberre, akit - a jog "normális" működési mechanizmusa szerint - börtön várt. A családsegítő központ járta ki, hogy ne csukják le. Figyeltek rá és széthullófélben lévő családjára, kapott pénzt, ingyen ebédet, munkát. Most végez a szakmunkásképzőben, mióta "kliens" lett, nincs vele különösebb gondja a rendőrségnek.

Nem történt semmi különös, csak nem nevelődött profi bünözővé, nem lett megbélyegzett ember - mondja a vezetőnő. - S általában a többi esetben sem történik más "csak" elmarad az állami gondozás, a válás, a börtön, az öngyilkosság.

Erre elég a pénzt, s az itt dolgozók képessége, munkabírása. Arra a felmérésre, amelyben az iskolaváros 4500 általános iskolai tanulójának mentálhigiénés állapotát szerették volna felmérni két év alatt, két millió forintra lett volna szükség. Hivatalos értesítés még nem érkezett, de Túrné szinte biztosan tudja, hogy nem sikerült megszerezniük a pénzt a kérdőívek és a számítógépes feldolgozás költségeire, melyből - nagyon leegyszerűsítve - az derült volna ki, hogy a vizsgált gyerekek közül ki veszélyeztetett, miféle devianciában jelennek majd meg az otthonról hozott és szerzett konfliktusok.

- Leírtuk, hogy mire kellene a pénz, s mi lenne egy ilyeen felmérésnek a haszna - mondja. Úgy látszik, pénzt szerezni nem vagyunk elég profik.

Keressük

azokat az alapítványokat és nyílt pályázatokat, amelyek a 424-gyel rokon szolgálatot vállaltak. Kérjük jelentkezzenek!

Hatodik oldal

Ugye emlékeznek?
Ez az az oldal,
amit átengedünk előfizetőinknek. Minden negyedéves előfizetés tíz sor szöveget, illetve ennek megfelelő helyet ér. E közleményeket - legyenek magántermészetűek, vagy közérdekűek - cenzúra és változtatás nélkül tesszük közzé az érkezés sorrendjében. Csak a kifejezetten kereskedelmi reklámoktól, illetve a törvénysértő (például személyiségi jogot sértő) közelményektől zárkózunk el. Ha ilyenre sor kerül, a kihagyott szövegeket előfizetőink természetesen megtekinthetik a szerkesztőségben.

Hirdessen a 424-ben!

Árajánlatunk:

1/1 oldal, keretes, 270x415 mm - 100 ezer Ft
1/2 oldal, keretes, 130x415 mm - 50 ezer Ft
270x200 mm - 50 ezer Ft
1/4 oldal, keretes, 130x200mm - 25 ezer Ft
1/8 oldal, keretes, 130x100 mm - 12,5 e Ft
1/16 oldal, keretes, 60x100 mm - 6,8 e Ft
1/32 oldal, keretes, 60x 48mm - 3,4 e Ft

Apróhirdetés: 15 Ft/szó

A megrendelő igénye szerint vállaljuk a hirdetés szövegének, szlogenjének, grafikai képének kidolgozását a hirdetési összeg további 5%-áért.

A csütörtökön 16 óráig leadott megrendelések a következő keddi számunkban jelennek meg.

Amennyiben a megrendelő a hirdetés kidolgozásával is megbíz bennünket, a megrendelés leadásának határideje: szerda 16 óra.

Címünk: 424 szerkesztősége, 1145 Budapest, Amerikai út 96.

Telefon: 120-2466

ÖTVENEZER FORINTOT NYERHET!

Mindenki, aki 1989. október 1-je és 1989. december 31-e között EGY ÉVES IDŐTARTAMRA előfizeti a 424-et, részt vesz az 1989. január 31-én tartandó sorsoláson, ahol EZER ELŐFIZETŐKÉNT 1-1 ÖTEZER FORINTOS takarékbetékönyvet,

TÍZEZER ELŐFIZETŐKÉNT 1-1 ÖTVENEZER FORINTOS takarékbetétkönyvet nyerhetnek olvasóink.

Számoljon - megéri!

Írjon! **segítünk**
Levelcim:
Országos Közmüvelodési Központ
Modszertani Intézet
Közösségi szolgálat
Közmüvelodést Segito
és Fejleszto Iroda
Budapest, I.
Corvin ter 8.
1251
Hivjon! **segítünk**
Éjjel-nappal hivható,
üzenetrögzitovel
felszerelt telefonunk
hivószáma:
354 300
Jöjjön! **segítünk**
Hetfotol pentekig
10-13 óráig
Budapest, I.
Corvin ter 8.

Települések
muvelodesi otthonok
közmuvelodesi egyesületek
és csoportok, állampolgárok,
továbbá minden erdeklodo szervezet
vallalkozas es intézmeny szamara a
Közösségi szolgálat
segitseget nyujt, szervez, közvetit,
tajekoztat, vallalkozik, tervez

EMCO

Színes, profi minőségü OFFSET házinyomda. Alkalmas színes lenyomatok, termékismertetők, exkluzív névjegykártyák előállítására, továbbá linómetszetek, fametszetek és rézkarcok készítésére is.

Ajánljuk: kisvállalkozók, kiskereskedők, (virág, dohány, papír), iskolák, alkotóházak, szakkörök és képzőművészettel foglalkozó gyermekek részére.

éfsz

Megrendelhető:
Értelmiségi Fiatalok Szövetsége
Irodája
1133 Budapest, Kun Béla rkp. 37-38.
Telefon: 140-3748
Ára ÁFA-val: 5990.- Ft

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem ..... példányban a 424 című lapot.
Azelőfizetésidőtartama:negyedév-197,60Ft
félév -395,20 Ft
egy év -790,40 Ft
(Kérjük a megfelelőt aláhúzni. Az előfizetés teljesítése az előfizetési díj beérkezését követő héttől esedékes!)
Az előfizető neve:.....
Címe:..... (ir.szám) ..... (helység).....
..... (ker., utca)..... (házszám, em., ajtó)
Az előfizetési díjat: - a területi igazgatóságon készpénzben,
- a részemre megküldött csekken fizetem be.
(A megfelelelő részt kérjük aláhúzni!)
Dátum:.....

.....
az előfizető aláírása

Területi igazgatóságok: - Budapest, XII. ker., Böszörményi u. 8. I-2. 1126
- Szekszárd, Tartsay ltp. 52. 7100
- Kalocsa, Szabadság tér 4. 6300
Kérjük, hogy a szelvényt küldje vissza címünkre:
ESZTERLÁNC Lap- és Könyvelőfizetési Iroda, Budakeszi, Erkel u. 20. 2092

Megrendelőlap

Megrendelem a 424 című lapot ..... példányban, az alábbi címre:
Megrendelő neve: .....
Címe (város, község, kerület): .....
(utca, tér, lakótelep): .....
(emelet, ajtó): .....
Irányítószám: .....
Előfizetési díj egy évre: 780 Ft, negyedévre 195 Ft.
Az előfizetési díjat a részemre küldendő átutalási postautalványon egyenlítem ki.

.....
aláírás

A megrendelőlapot borítékban, bérmentesítve az alábbi címre kérjük feladni: Hírlap-előfizetési és Lapellátási Iroda, Budapest 1900.

IGAZLÁTÓ NAP

Mi az iskola legnemesebb feladata?

- hogy olyan állampolgárokat neveljen, akik képesek érdekeik felismerésére és megfogalmazására, s azokat képviselni is tudják: akik képesek a más álláspontonlevőkkel mindenki számára elfogadható kompromisszumot kötni: akik számára természetes a szabad és félelemmentes véleménnyilvánítás és érdekképviselet.

Mi a diák érdeke?

- hogy birtokába jusson annak a tudásnak, mely mind közül a leginkább konvertálható: az érdekfelismerés és az érdekképviselet képességének.

Mi a pedagógus érdeke?

- hogy olyan iskolában dolgozhasson, ahol nézeteinek mindenki hangot adhat: ahol a konfliktusok nem elfojtatnak, hanem eltérő érdekként, véleményként megfogalmazva és nyilvánosságra kerülve megütközhetnek.

Mit ajánlunk e hőn óhajtott cél eléréséhez?

Egy technikát.

FOGALMAK - SZEREPEK

IGAZLÁTÓ NAP

- iskolai közgyűléshez hasonló fórum, amelyet a *koordinátor* vezet, a résztvevők által fölvetett kérdésekből a *képviselők* által meghatározott napirend szerint. Az igazlátó nap forgatókönyvét, időtartamát, időpontját és előkészítésének menetét a résztvevők által elfogadott szabályok írják elő. Az első "igazlátó" előkészítésekor a forgatókönyvet a *koordinátor(csoport)* terjeszti elő.

ISKOLAPOLGÁR

- az az iskolatag, aki jogait és kötelezettségeit ismeri és az iskolában tanul, vagy ott dolgozik.

RÉSZTVEVŐ

- minden *iskolapolgár*, aki a szabályok által előírt határidőre legalább egy kérdést (problémát vagy javaslatot) és a *képviselőjelölt* nevét, a *koordinátorhoz* eljuttatja. Persze bárki résztvehet a fórumon, de csak akkor, ha még befér. Ha a résztvevők már mind elfoglalták a helyüket.

KOORDINÁTOR

- az az *iskolapolgár*, akit a szabályoknak megfelelően választottak vagy bíztak meg. A szabályok és határidők betartásán őrködik, összegyűjti, tárolja, faliívre kiírja a kérdéseket, válaszokat, meghívja a *címzetteket*, levezeti az *Igazlátó napot*, s elvégzi az összes adminisztrációt.

KOORDINÁLÓ CSOPORT (KOOCS)

- megoldás arra az esetre, ha a *résztvevők* szerint egyetlen *koordinátor* nem elegendő. Tagjai:
VEZETŐ KOORDINÁTOR (ELNÖK) - (a szabályok betartásán örködik), ÍRÓDEÁK (archívum, dokumentálás, iskolaújság, iskolarádió, videó, problémalisták, tájékoztatás - a nyilvánosság szervezése és biztosítása), SEGÍTŐ KOORDINÁTOR(OK) (ahogyan a szükség és kedvük diktálja résztvesz(nek) a koordinátorcsoport munkájában).

KÉPVISELŐJELÖLT

- az az *iskolapolgár*, akit akár csak egyetlen *résztvevő* is jelöl valamilyeen problémája, kérdése képviseletére.

KÉPVISELŐ

- az, aki a jelölést vállalja is. Tehát aki a szabályok által előírt határidőre a *koordinátornak* jelzi, hogy elfogadja a jelölést.

(A képviselő a rábízott ügyeknek köszönheti, hogy jelölt lett, de szabadon dönt, hogy azokból mit és hogyan vállal föl. Döntését nem kell megindokolnia, de képviselőcsoport-beli szereplése éppúgy nyilvános, mint az igazlátó napon. Szerepe szerint a névtelenül rábízott ügyeket (minél többet? a legsürgetőbbekket? ami szerinte fontos?) kell eljuttatnia a megoldásig, vagy a végső fórumig, az *Igazlátó napig*, - s ott *érdemi választ* kell kiharcolnia. A kapott válasz minőségéért nem felel.)

KÉPVISELŐCSOPORT

- a *képviselőkből* alakul. Minden *képviselő* - miután a *koordinátortól* megkapta a rábízott kérdéseket tartalmazó paksamétát, - szabadon dönt, hogy kikkel kíván egy csoportban dolgozni. Ha akar, dolgozhat egyedül, a lényeg az, hogy határidőre elkészítse a saját kérdéseit. A képviselőcsoport ülései nyilvánosak. A vitába természetesen a *képviselőkön* kívül senki sem szólhat bele.

CÍMZETT

- az az *iskolapolgár* (vagy akár iskolán kívüli személy), akit a *résztvevő* illetve a *képviselő* megnevez, - akit teehát a *koordinátornak* meg kell hívnia az *Igazlátó napra*, akinek az *érdemi válaszát* várják a föltett kérdésben.

MEGHÍVOTT

- az a személy (lehet külső is), akit a *résztvevők*, a *címzettek*, a *képviselők*, illetvea *koordinátor* meghívnak az *Igazlátó napra*.

VÁLASZ

- az, amit a *címzett* az *Igazlátó napon* a kérdésre válaszol. (Vagy akadályoztatása esetén írásban eleküld.)

ÉRDEMI VÁLASZ

- az a *válasz*, amit a *résztvevők* (szabályokban meghatározott hányad) teljes egészében elfogadnak a szavazásnál, illetve amelyet az összes érintett elfogad.

SZAVAZÁS

- minden *résztvevőnek* joga, hogy a megismert *válaszokat* minősítse. Minden egyes *válasz* esetén három lehetőség között választhatnak:

+ Teljes egészében elfogadom (érdemi válasz)
+ Csak részben fogadom el
+ Nem fogadom el

Nyolcadik oldal

A szekszárdi 1. sz. Általános Iskola néhány pedagógusa azon gondolkozik, hogy ugyanezt a technikát beépíti a pedagógusok és szülők közötti kapcsolatba. Azaz, bármelyik szülő bármikor adhat le kitöltött problémagyűjtő adatlapot. Amennyiben ezek száma elér egy minimális értéket, az iskola összehívja a szülők-pedagógusok fórumát, s garantálja, hogy azon a címzettként megnevezett pedagógusok is részt vesznek.

EZT NEVEZZÜK IGAZLÁTÓ NAPNAK.

LISTÁK

Az Igazlátó nap lebonyolítása során több lista is készül. Ezek lényege, hogy minden információt - amelyet a szabályok előírnak - nyilvánosságra hoznak. Mindegyiket a KOOCS illetve a koordinátor készíti, s ő függeszti ki. Jó ha az egymást követő listák jól látható helyen - tacepaókon - a játék végéig elolvashatók, összehasonlíthatók.

I.LISTA - ez minden, a résztvevők által leadott kérdést tartalmaz, lehetőleg a jelöltek neve szerint rendezve.

II. LISTA - ez az első szűkített lista, hiszen ha egy jelölt nem vállalja a képviselőséget, akkor nyilván a rábízott ügyek vele együtt mind kiesnek a játékból. Technikailag ezt úgy legegyszerűbb megoldani, hogy az első LISTÁ-n színes filctollal meg kell jelölni azokat, akik vállalták.

III.LISTA - a képviselőcsoportok nyilvános vitái során sűrített, illetve az egyes képviselők által elkészített, átfogalmazott, megcímzett kérdéseket tartalmazza. Itt már fel kell tüntetni kérdésenként az igényelt időtartamot is (hány percet kér az igazlátó nap összidejéből).

IV.LISTA - amennyiben a III. LISTÁ-n még mindig sok a kérdés (az egyenként igényelt időtartamok összege túlnyúlik az Igazlátó nap összidején), a koordinátor új határidőt ad a képviselőcsoportnak, hogy a III. LISTÁ-t addig szűkítsék (sűrítsenek? szelektáljanak?), amíg be nem fér a terveezett összidőbe. A III-IV. LISTÁ-n ésszerű dolog helyet hagyni a szavazás eredményének is, így nagymértékben csökkenthető a fölösleges adminisztráció. Tehát összesen két LISTA (s természetesen ennek dokumentációja) készül el.

A legfontosabb, hogy az itt következő leírás nem előírás, csak ajánlás. Azaz mindössze egy alapdallam, s minden azon múlik, hogy ki-ki ennek alapján: mit tud, és mit képes kiénekelni.

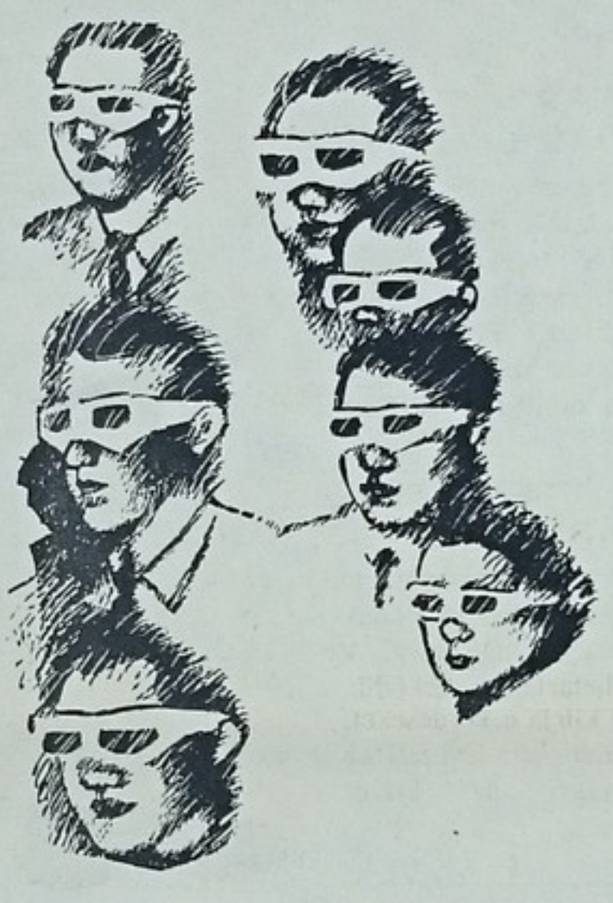

Aképviselő

Amikor bejelenti, hogy vállalja a megbízást, megkapja az összes őt felkérő problémagyűjtő lapot, tehát amelyeken őt jelölték képviselőnek.

Egyedül dönt abban, hogy hány kérdést csinál, kiknek címzi (kiket kér fel válaszadásra), melyik rábízott ügyet hagyja figyelmen kivül, mennyi időt kér az Igazlátó napon. Tanácskozhat képviselőtársaival, összehívhatja az érdeklődő résztvevőket. Akár aláírásokat is gyűjthet, (fali)újságcikket írhat, stb. - tehát bármit, ami nem ütközik érvényes szabályokba és ő úgy itéli meg, hogy az a probléma megoldásátelőmozdíthatja.

A forgatókönyben rögzített határidőre át kell adnia a KOOCS-nak a problémamegoldási adatlapokat. Ha ezt elmulasztja, elveszíti mandátumát. Hogy végülis mennyi idő jut neki az Igazlátó napon, azt a képviselőtársakkal folytatott egyezkedés során kell eldönteni. Az igazlátó napon a rendelkezésre álló időben saját elképzelése szerinti módon kérdezhet, vitázhat, érvelhet. Neki épp úgy joga van szavazni, mint bármelyik résztvevőnek.

Az Igazlátó napon...

... a szabályokban rögzített parlamentáris formában elhangzanak a kérdések és a feleletek. Az utóbbiak érdemi vagy nem érdemi voltáról azok (de csak azok) szavazhatnak, akik résztvevők.

Miután a problémalisták mindenkor és mindvégig az iskola teljes nyilvánossága elé vannak kifüggesztve, az is nyomban köztudottá válik, hogy melyik ügy oldódott meg maradéktalanul, s melyik képviselő mandátuma maradt érvényes. Az érvényes mandátum ez esetben azt jelenti, hogy a képviselő változatlanul felhatalmazást élvez atekintetben, hogy az ügy megoldása érdekében tovább manőverezzen: újrakérdezzen vagy mástól kérdezzen. Illetve a kapott választ az iskolánál jóval szélesebb nyilvánosság elé tárja. Erre lehetőségként már nemcsak a helyi sajtó, hanem a 424 is kínálkozik.

Milyen sűrűn érdemes igazlátót tartani? - Számtalan lehetőség van. Az eddigiekben az bizonyult a legéletképesebbnek, ha automatizált az igazlátószerveződése. Tehát a koordinátor információcsapdaként működik, állandóan "hivatalban" van, bármikor lehet tőle kérni problémagyűjtőadatlapot, s azt neki leadni. Ha az összegyűltproblémák száma elér egy előre meghatározott értéket, elrendeli (meghirdeti) az igazlátó napot, s ad még mondjuk egy hetet, tíz napot, hogy mások is aktivizálódjanak.

Az IGAZLÁTÓ NAP alapváltozata a PRÓBAREFORM című könyv 115-130. oldalán található meg. A működési leírás második változata a következő címen rendelhető meg: ODU Budapest, XIII., Kun Béla rkp. 37-38. 1388

Van egy problémám...

... ami régóta gyötör: miért nem vehetünk részt mi, diákok, a nevelőtestületi értekezleten, holott rólunk van szó.

Nem merem fölvetni, mert félek, hogy egyedül maradok a tantestülettel szemben. S egyébként is már számtalanszor bebizonyosodott, hogy nem vagyok alkalmas a nyilvános szereplésre.

Talán ha az Igazlátó napon valaki képviselné a gondolataimat...

Hiszen ha kitöltöm a problémagyűjtő lapot névtelen maradhatok, s így nem kell félnem az esetleges megtorlástól. Ha az általam felkért diák vállalja problémám képviseletét, s az felkerül az első problémalistára, különösebb kockázat nélkül megtudhatom, hogy a többi diákot is izgatja-e ez a kérdés, s az ő szavazatuk döntheti majd el, hogy érdemes-e ezt a problémát az Igazlátó nap nyilvánossága elé terjeszteni. Persze pontosan kell megjelölnöm a címzettet, mármint azt a személyt, akitől a választ s talán a megoldást várom. A címzett ezesetben az igazgató úr. Ha ki akar térni a válasz elől, az komoly tekintélyvesztéssel járhat számára. Hiszen minden válaszadás után az Igazlátó nap résztvevői nyilvánosan szavaznak arról, hogy elfogadják-e a választ. S ha segít a szervezőknek a helyi sajtó, Tv, rádió abban, hogy az "igazlátó" dokumentációja bárki számára hozzáférhető legyen, akár ország-világ tudomást szerezhet sumákságáról...

Mi van akkor, ha...

Néhány az Igazlátó napok eddigi története során előkerült (technikai jellegű)kérdésekből:

* *A koordinátornak vajon szó szerint kell-e a résztvevő kérdését kiírni a felívre?*

Igen. Feltétlenül szó szerint.

* *S mi van akkor, ha a kérdés nyilvánvalóan szándékos idétlenkedés vagy akár trágárság? Vagy lazító?*

A szabályok közé föl lehet venni, hogy miután a koordinátor függeszti ki a kérdések listáját, s így mindenért, ami a faliíven van, felelősségre vonható, - joga van cenzúrázni. De ekkkor - nehogy nyakló nélkül mindent kihagyhasson, ami neki nem tetszik - az I.Lista végére oda kell írnia, összesen hány kérdést fektetett el. S ezt a kupacot minden résztvevőnek joga van megnézni, s a koordinátornak kérésre - ha résztvevő kéri - meg kell mutatni.

* *Mi van akkor, ha valaki nem tudja határidőre leadni a kérdését?*

Nem vehet részt a játékbkan. (Hacsak valaki nem jelölte képviselőnek)

* *Mi van akkor, ha egy képviselőcsoport nem adja le határidőre a listát, például azért, mert a képviselők nem tudnak megegyezni, hogy mi kerüljön rá, mi maradjon ki?*

Kíméletlenül kimarad a játékból az összes náluk lévő kérdés.

* *Mi van akkor, ha egy címzett, pl. az egyik tanár, gorombán elutasítja a felkérést, hogy vegyen részt a fórumon? Vagy azért hárítja el a meghívást, mert valóban nem ér rá? Esetleg valótlan okokra hivatkozik?*

Mivel a koordinátor az igazlátó napon szószerint ismerteti, hogy ki, miként hárította el a meghívást, ha az indoklás minősíthetetlen, vagy valótlan, - ennek ódiumát az fogja viselni, aki így reagál. Másrészt - ismét csak a nyilvánosság nyomása miatt, - feltehetően az ilyen típusú elhárítások száma valószínüleg csökkenő tendenciát fog mutatni. (Amennyiben a címzett akadályoztatás miatt nem tud jelen lenni, írásban is válaszolhat.)

* *Van-e arra lehetőség, hogy az ifjúsági- illetve diákparlamenteket az igazlátó nap logikája szerint szervezzük?*

Van. Sőt igen-igen racionális ötletnek tartjuk.

* *Hol volt az első igazlátó nap?*

Debrecenben, a Tóth Árpád Gimnáziumban.

* *Nem eshet-e bántódása a koordinátornak? Vagy az egyes képviselőknek?*

Miután szerepük közéleti szerep, - eshet. Csakhogy sokkal kisebb ennek a kockázata, mint bármelyik ma működő formában.

* *Ha nekünk nem tetszik ez az egész, mekkora a veszély, hogy előbb-utóbb mégis ránk kényszerítik ezt a cirkuszt? (Mert ismerjük azt a figurát, hogy önkéntes csatlakozás!)*

Egy hajszállal sem nagyobb, mint annak a veszélye, hogy valamelyik iskola - mert most ez az "elvárás", - fölülről létehozza az un. önkormányzatot. Maga az "igazlátó" sokkalta munkaigényesebb annál, hogy érdemes lenne a működés látszatát kelteni. Sokkal kevesebb befektetéssel "mozgatható" rutinok is léteznek.

PROSTI SZTORI IV.

Visszamentél hozzájuk, igaz? Már aznap?

- Egész éjjel azon téptem magam. De nem. Hülye lettem volna. Féltem tőlük, nagyon, azt nem mondom, dehát mondtam, azért nem ti vagytok itt a legerősebbek. Vártam vagy három hónapot, vagy nem, volt az öt is, igen, tuti, ez szerda volt ... én meg hétfőn láttam az utcán a Kálmánt, az védte meg két osztálytársamat is.

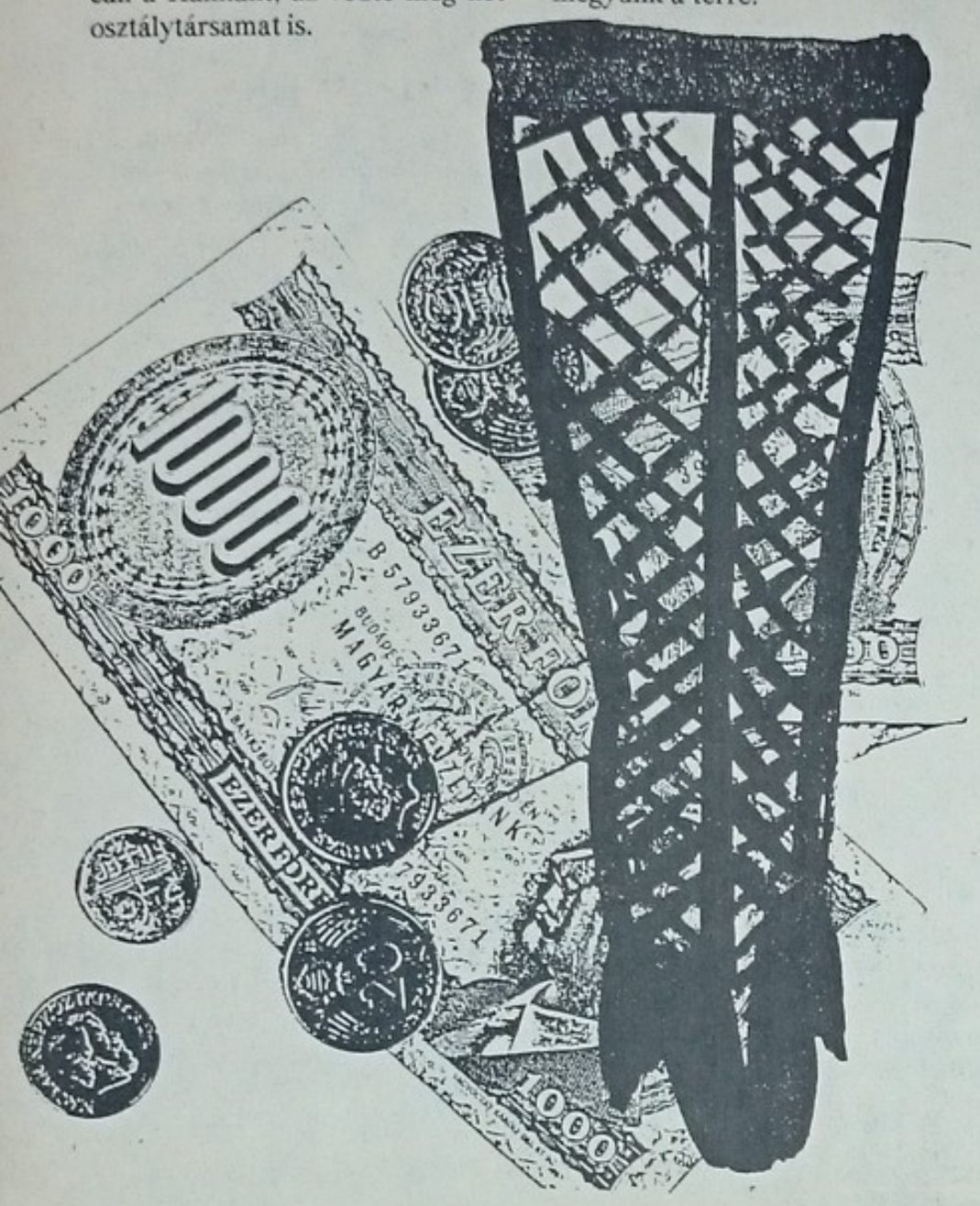

A Kálmán egy irtó rendes gyerek. Tényleg az, ne nézz ilyen hülyén. Mindenkit megvéd. Mondom neki, hogy mi a helyzet, hogy kurvára akarnak venni. Kis pöcsök, mondja a Kálmán, hogy majd ezt fognak engem kurvára venni, itt van ő is, majd ő megvéd. Csak csináljam azt, amit ő mond. Kérdem, hogy mit. Persze gondoltam, hogy nem kártyáznom kell vele, az Irén, meg az a másik csaj, a nevét már nem tudom, őket is a Kálmán védte, biztos pénzért, gondoltam is. Mondja nekem a Kálmán, hogy ő véd engem, azt a három gyereket leradírozza, mint a szagosradír, majd megegyezünk mi. Az Irén se panaszkodott a Kálmánra, jó, hogy hittem neki. Mondja a Kálmán, ha már így összejöttünk, elvisz ruhát venni. Te, hogy miket vett! Nem hiszed el. Nyolcezer forintért. Nyolc darab ezresért vett ruhát. Ezt a harisnyát is ő vette, még akkor. Meg van még most, inkább csak emlékből hordom, nem kéne, van másik is, ne gondold azt. Mondja a Kálmán, holnap öt, délután, nekem frankó vagy nem az? Mondom, Kálmi, ha neked jó, az nekem is.

- Másnap ott volt még két barátja. Mondja a Kálmán, de se szó, se beszéd, egyből érted, hogy vetkőzzek le. Mit csináljak, levetkőztem, a másik két pali röhögött, mondták, hogy nekem ezeröt az árfolyamom, a mellem miatt, a Kálmán is mondta, hogy okés vagyok. S érted, nem másztak rám, pedig tutira vettem. Mondja a Kálmán, most nyugodtan felöltözhetsz, este meg megyünk a térre.

Ekkor már mindent értetem. Mondom neki, dehát mi a jó nekem ebben? Ugyanazt csinálod, mint a kölykök. Mondja, hogy jó, csakhogy én többért, jobb pasikkal hozlak össze. Megvédlek, öltöztetlek, megkapsz mindent, mi kell még? Meg plána az nem kell neked, hogy kinyomjam a bal szemedet, ugyis bandzsa vagy, azt meg nem komálom. Ennyit mondott, de barátságosan, mert a Kálmán mindig az. Még a rendőrre is csak mosolyog, a Kálmán olyan. Két hónapja vitték be, a térről, láttam, de nem üvöltözött vagy ilyesmi, mint a többi, csak mosolygott. A Kálmánnak van tartása, az olyan, mint egy úr. Az nem csókolja meg a rendőrseggét.
Szóval beindultam, meg ezért a Kálmán is a nyakamban volt, folyton, nem tudtam volna sohasem meglépni, arra vigyázott. Egy év alatt annyi pénzem volt, hogy elmentem az albérletbe. Kurva lettem, az is vagyok, és kész.

Csend.

- Szerinted van valami értelme egy ilyen beszélgetésnek? Ugysem a másik kurva vagy az a csaj olvassa el, aki holnap kurva akar lenni, nem igaz. Mi a szar értelme van?

A két "K" film is hogy hazudott, mégis nézték, aztán kész, annyi. Megmondjam, miért akarsz erről írni? Ez neked csak kifogás, vagy hogy mondjam. Tetszem neked. Meg gondolog, hogy ingyen fogom veled csinálni.

Meglepődtem. Természetesen a lány tévedett. Elmagyaráztam, hogy segíteni akarok rajta, hogy találjon rendes munkát, rendes férjet, hogy a legszomorúbb a prostituáltakban az állandó kiszolgáltatottságuk, hogy mindenki úgy tesz, mintha segíteni akarna rajtuk, de csak kihasználja őket. Közhelyek, tudtam, dehát egy ilyen kis buta nőt talán az üres frázisok fognak meg leginkább.

- Na jó, akkor kössünk egy üzletet. Minden lóvé nélkül benne voltam a szövegelésben, másfél órám rám ment. Állapodjunk meg, hogy beviszel az újsághoz gépírónőnek. Tudok gépírni, ne szólj közbe, azért mondtam, gondolhatod, vagy kifutócsajnak, aztán majd csak valaki ott felcsíp. Beviszel az újsághoz, én meg ... érted.

Megpróbáltam másra terelni a figyelmét. Kértem, beszéljen arról, milyen perverz alakokkal találkozott, igérte még az elején, hogy erről is mesélni fog, de azt mondta, hogy ne élvezkedjek, meg már unja, inkább beszéljünk az alkunkról.

- Beszéljünk tisztán, okés? - kérdezte Éva. Egy kicsit közelebb lépett hozzám. - Tutira veszem, hogy meg akarsz dugni. Vegyük fiksz egyesre. Megdugsz, okés. De utána megyek a laphoz, s sok hires ember, az egyik csak felszed. Rendben a dolog?

Azonkivül, hogy szép volt, egyáltalán nem érdekelt. Mégis, elhatároztam, hogy minden ellenszolgáltatása nélkül segíteni fogok neki. Valóban kötelességem. A munkámnak akkor van csak értelme, ha legalább egy emberrel jót tudok tenni.

Megírtam Éva szomorú múltját és szóltam, hogy a nyugdíjba készülő hivatalsegéd helyét ne töltsék be egyelőre, mert egy távoli ismerősömnek szeretném fenntartani. Évát kerültem, mert nem szerettem volna hálálkodó pillantásainak tüzébe kerülni.

***

A történet lejegyzése meglehetősen pontos. Csak a vége nem stimmel. Valójában a huszonkilenc éves, elvált férfi, örült a váraltan ajánlatnak. Biztonsági okokból a lányt a munkahelyére vitte. Nyolckor már minden szoba üres volt.

Jó húsz perccel később Évát kiengedte az épületből, s nekilátott az írásnak. Azóta még azt a városnegyedet is kerülte, ahol Évát meglátta. Megnyugvással állapította meg, hogy az a bizonyos Kálmán nem fog káposztásmegyeri otthonába kilátogatni egy büntetőakció kedvéért. Különben is, még ül.

G.L.

Mezítelen béke

az, amikor meglátod, hogy mi van a villa hegyén

A drogokra való rászokás megvitatása egyszerű volna, ha az ópium lenne az egyetlen drog amellyel (vissza)élnek. De nem az ópium az egyetlen és talán annyiféle hozzászokás van, mint amennyi drog. A sokféle anyagot annyira különböző céllal használják és annyira különbözőképpen, hogy nem létezik a "rászokásnak" olyan egységes meghatározása, amely felölelné az összes - orvosi, lélektani, kulturális, gazdasági, vallási, jogi - szempontot. Továbbá tudatlanság és előitélet vezetett ahhoz, hogy a tiltott drog-használatot egyből rászokásnak minősitsék és minden nem rendeltetésszerüen használt drogot narkotikumnak bélyegezzenek. Itt elsösorban nem a valóság, hanem a büntetőjog alakította a képet. Bár a helytelen drog-használat és a narkománia azonosításában van némi igazság.
Egészen a legutóbbi időkig a rászokásról csak az opiátok, s a poralakú ópiumból számos keverékek kapcsán beszéltek, de miután számos alkaloidját, így például a morfiumot és a heroint sikerült külön előállítani és ezek erősebbeknek bizonyultak a nyers ópiumnál, ezekre is egyre gyakrabban szoktak rá.
A legújabban szintetizált új drogok, mint a methadone és a demarol hatása annyira hasonló volt az ópiumhoz és származékaihoz, hogy a régi sémába sorolták őket. Majd számos barbiturát alapú nyugtató és altatószer bevezetésével a hozzászokási séma egyöntetüsége kezdett kérdésessé válni. Ezután jelentek meg a különböző lenyugtató és felpörgető szerek, a régi és az új hallucinogének és ezek keverékei, úgy hogy a rászokás minősítésének egységes témája tovább már nem volt tartható. A törvényes ellenőrzésre tett kisérletek pedig gyakran olyan szereket is a régi kategóriákba akartak utalni, amelyekre nem is lehet rászokni - mint például a marijuánára, amely nem narkotikum.
Az a felháborodás, amelyet a köz tanúsít - valahányszor komolyan igyekszik valaki megkülönböztetni a rászokás és a helytelen használat fokozatait - két túlon-túl ismert félreértésből adódik. Az első az, hogy aki drogot használt az társadalmilag elfogadhatatlan bünöző. Ez a felfogás ma már tarthatatlan. A sors iróniája, hogy az úgynevezett drogos, ha létezik egyáltalán ilyen tiszta formájában, valószínűleg olyan személy aki nem is él ópiumszármazékokkal. Az ópium depresszáns természete egyébként nem is támasztja alá ezt a közhelyet.
A kriminalitás elsősorban a kábítószerek feketepiaci értékesítéséből adódik, a megszerzés nehézségeiből és nem a drog természetéből. Tehát különbséget kell tenni a drog-nepper és a drogos között. Amióta a szervezett bünözés tartja markában a kábítószerpiac nagy részét valóban rettenetes bünesetek történnek. Mint például az oroszok által keltett nyugat-berlini kábítószerjárvány. Ugyanis az Afganisztánból származó heroint orosz kereskedők dobták piacra a különleges státusú városban.

A másik félreértés abból a naiv elképzelésből ered, hogy ami a drogot droggá teszi, az a kábulat. Számos anyag képes hatni a biológiai rendszerre és az, hogy vajon egy bizonyos anyag drognak tekinthető-e vagy sem, nagyban attól függ, hogy képes-e olyan drog-szerű hatást kiváltani, amelyet használója értékesnek tart. A koffein, a nikotin, az alkohol tiszta sor, hogy drogok. Igy a kávé, a dohány és az alkoholos italok rendszeres használata szintiszta drog-függőség. Ugyanez kiterjeszthető a teára, a csokoládéra, a cukorra. Igy a rászokás meghatározásának szándéka feltételezi, hogy különbséget tegyünk a porcukor és az ópium között, s ugyanakkor vegyük tudomásul, hogy mindkettő lehet mánia tárgya. Igy el kell ismernünk, hogy majdnem mindegyik drogra rá lehet szokni, és hogy rászokás, a rászokástól abban különbözik, hogy mi az a hatás amit a drog használója értékel. Ez persze egyénenként és drogonként változik. Tehát egyrészt maga a szenvedély, másrészt a szenvedély tárgya vizsgálódásaink témája.
Bonyolítja a dolgot, hogy a szenvedély, hogyan hat az emberi jellemre. Mitől válik hajlamossá a hazudozásra az, aki sok édességet fogyaszt, miért érdeklődik a mocskos szex iránt az aki sok hamburgert eszik, a mákteázok miért válnak hajlamossá egymás meglopására és zsarolására, és aki túl sokat "fütvezik" miért lesz hajlamos az eltunyulásra?
(a válaszokra még visszatérünk)

William Glenn Steiner nyomán: **KínaiAttila**

Embert írásáról

Egy kézírás alapján a személyiségkép kialakítása meglehetősen időigényes, alapos és elmélyült munkát kíván.

Mostani cikkemben azt mutatom be, hogy a közölt kézírásból hogyan, miről és milyen következtetéseket vontam le írójáról.

Életének fontos érzése a mások felé fordulás. Ez azonban nem, vagy csak kisebb mértékig érvényesül, mert fontosabb számára a saját határozottsága és következetessége.

A saját személyével kapcsolatban nagyon érzékeny, de mások érzékenységét nem, vagy csak igen kis mértékben hajlandó figyelembe venni.

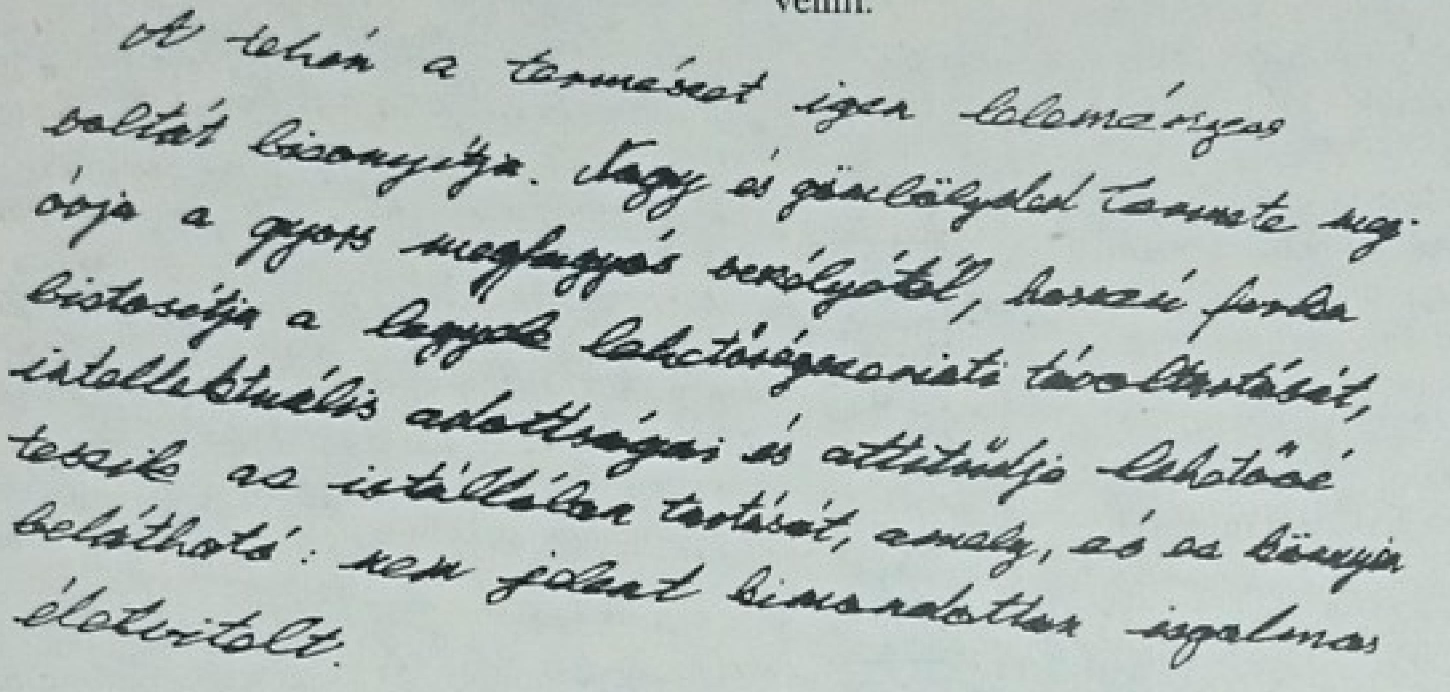

- E tulajdonságok meghatározásánál az írásképáltalános nyomatékosságát, a hegyes betűkapcsolást és a középzóna betűiben gyakran használt csomózást vettem figyelembe.

Akaratos, biztonságos magatartásra törekszik.

- Erre mutat a hegyes betűkapcsoláson kívül a "t" betű aránylag mélyen ülő és a baloldali rész nyomása és hosszabb volta.

Viselkedése gyakran szorongó, bizonyos fokig védekező. Felettesével igyekszik azonosulni, ez a hajbókolásig is fajulhat.

- Ezt jelzik nagybetűi: összeszorítottak és nehézkesek.

Belső bizonytalanságát, szorongását határozottnak tünő magatartásával igyekszik elfedni, kompenzálni.

-A középbetűk enyhe hullámzása, a betűk zártsága, egyes betűk túlzott összeszorítása, az "m" betűk és a szavak közti kis távolság enged erre következtetni.

Tudásában meglehetősen bizonytalan.

- Erre utal a magasra húzott felső hurkok mérete és kialakítási módja, illetve az ott gyakran megjelenő szögletes alak.

Magatartásában gyakran hajthatatlan.

- Az egyenletes, folyamatos írásкép, a középzónában sűrűn előforduló fedővonal és csomó mutat erre.

Némileg hiú és önelégült.

- Mutatja ezt helyenként komplikált és nehezen olvasható írása.

Nagyon mozgékony ember, aki a nehézségek ellenére is mindenkor igyekszik a feladatoknak, feltételeknek eleget tenni.

- Jelzi ezt a kevés változás a betűk fekvésében és magasságában.

A kézírás tükrözi, hogy írója ideges ingerlékeny alkat. Állhatatos önmagával szemben is. Nem tudja kimutatni a kedvességét. Életében nagy szerepet játszanak a külsőségek. Tudatos, fegyelmezett. Jellemző rá a hideg ész.

A külsőségek mindenkori fegyelmezett nagyrabecsülése és figyelembevétele - ami nem mindig lehetséges gördülékenyen - sok belső komplikációt eredményez számára.

Zárkózott, keveset beszélő, önközpontú. Mindent a saját szemüvegén keresztül lát és bírál - meglehetősen egyoldalúan.

Gördülékeny írásmódján belül is érvényesülnek az akarás és a mindenkori belső konfliktusok gátlásai. Ez az önuralom minden körülmények közötti - hajthatatlanság és türelmetlenség melletti - jelenlétét igazolja.

Az írás elhelyezése a papíron valamiféle hatalmat, nagy önállóságot és türelmetlenséget, indulatosságot mutat.

Az "l" betűk változatos alakja arra enged következtetni, hogy fogékony ismeretei szélesítésére, de ez intenzításában - a témától függően - erősen változik.

Rendszeretete nem fakad belső kényszerből: külső hatások, illetve az ezekhez való alkalmazkodás következménye.

Alkalmas külső élmények befogadására - *erre mutat a "t" íves volta és betűi alsó részének írása* - de zárkózott gondolatmenetén keresztül érzései, követelményei keményednek.

Elhatározásaira, cselekedeteire jellemző a gyorsaság, lényegretörés, bár időnként az elhamarkodottság is.

Az ékezetek elhelyezése nehézkességet, körülményességet jeleznek, az "ő" betűk párhuzamos ékezetei pedig azt, hogy valakihez erősen igazodik, vagy azonosul vele.

Látható a kézírásból, hogy túlzottan felfokozott öntudattal él. A betűk fejlett felső szára erős szellemi beállítottságra, a dőlésszög nagyfokú érzékenységre utal. Általában titoktartó. Pesszimista beállítottságú. Takarékos, de hajlamos a beosztás nélküliségre. Az apró dolgokban is pontos. Támadó jelleggel védi magát, erélyes, elszánt. Meghallgat másokat, de nem befolyásolható. Ítélete igazságos. Szexuális élete kiegyensúlyozott.

*

Az előzőekben azt mutattam be, hogy egy kézírás jellemzőiből milyen személyi tulajdonságokra lehet következtetni az íráselemzés során. Ezek néha ellentmondóak egymásnak, - dehát az emberek összetett egyéniségek és végső soron mindig az ismétlődő, gyakran előforduló jelek figyelembevételével kell a végső következtetéseket levonni. Ezért hasznos minél hosszabb, és több időszakból származó kézírást látni és azok alapján megállapítani a személyiségképet.

Füzes Mária

Ifjúsági szervezetek működésére és ifjúsági tevékenységek támogatására írt ki majd húszmillió forint keretösszegű pályázatot a Magyarországi Ifjúsági Szervezetek Országos Tanácsa. A pályázaton társadalmi szervezetek, magánszemélyek jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetei és magánszemélyek egyaránt részt vehetnek. A beadási határidő 1989. október 31.,s az elbírálást november15-ig a MISZOT közgyűlése által fölkért bizottság végzi. Egy pályázó támogatásként maximálisan egymillió forintot kaphat, s az összeggel el kell számolnia. A pályázatnak tartalmaznia kell a fölhasználás célját, a program rövid leírását, az igényelt összeg nagyságát és a más forrásból kapott összegeket.

A részletes pályázati irányelvekről a MISZOT-irodán adnak tájékoztatást, s ugyanide kérik eljuttatni a pályamunkákat. Cím: Budapest, V.ker. Rosenberg hp. u. 1. Telefon:131-8588.

Megalakult a Nemzeti Egészségvédelmi Intézetben az Önsegítő Közösségek Információs csoportja.

A csoport vállalja, hogy tájékoztat: hol találhatók hasonló segítő közösségek, hogyan juthatnak a csoportok nyilvánossághoz, hol találnak összejöveteleikhez helyet.

Szolgáltatásaik: telefonügyelet, önköltséges másolás, kapcsolatteremtés szakemberekkel.

Hol találhatók?

Budapest, Népköztársaság útja 82. 1062.

Telefon:112-50-20,132-73-88

5 × 5

Oroszlányban a Lengyel József Gizmnázium diákjai elhatározták, hogy többé nem hajlandók alávetni magukat az oktatási rendszer önkényének. Tiltakoznak a túlterhelés, a felesleges tananyagmennyiség ellen. Hetente ötször legfeljebb öt tanórát akarnak. Csatlakozásra szólítják mindazokat a diákszervezeteket, akik hajlandóak a felesleges tananyag felmérésében résztvenni. Cím: Kovács Ferenc Oroszlány P f:18.

Lengyel József Gimnázium

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Közhasznu Információs Szolgálata kéri az alakuló egyesületek, pártok, baráti körök, szakszervezetek, politikai szervezetek képviselőit, hogy szervezetük adatairól tájékoztassák az Információs Szolgálatot. Telefonszám: 1182-934 vagy 1182-050. A Közhasznu Információs Szolgálat igénybevehető ugyanezeken a telefonszámokon

424 Ifjúsági hetilap
Főszerkesztő:Sz.Kiss János
Főszerkesztő-helyettes:Katona József
Szerkesztőség: Bp. Amerikai út 96. 1145
Telefon: 120-2466, 120-3614
Levélcím: Bp. P.f.: 144. 1143
Kiadja: Charta Lap- és Könyvkiadó Kft., a SZÁMALK Kelenföld Kiadó közreműködésével
Felelős kiadó: Sz. Kiss János ügyvezető - főszerkesztő
Nyomta: 89-1879 Szikra Lapnyomda, Budapest
Felelős vezető: dr. Csöndes Zoltán vezérigazgató
Terjeszti: a Magyar Posta és az ESZTERLÁNC Rt.
ISSN-0865-3259
Megjelenik minden kedden

ÉRINTETTEK. Egy-egy sorshelyzetet az átlagnál jobban - tapasztalatból - ismernek. Arra vállalkoztak, hogy a nevükre érkező levelekre - elsősorban a lap hasábjain válaszolnak. Ha kell, véleményt mondanak, ha kell, tanácsot adnak.

FELADÓ: „Péter" 424 szerk.
Budapest
Amerikai út 96
1145

"Nagyon kérem segítsen! 22 éves főiskolás vagyok. Már egészen fiatalon észrevettem, hogy a lányok helyett inkább a fiúkat nézem meg, míg társaim futbaloztak, vagy autókról beszéltek, addig engem semmi olyan nem érdekelt, ami őket. Később már tudtam, hogy "buzi" vagyok, de ezt soha nem akartam, - és ma sem akarom! - elhinni. Biztos mégsem vagyok, hiszen nem voltam még fiúval, de a lányok sem érdekelnek. Ha önkielégítést végzek, akkor mindig csak fiúkra tudok gondolni. Ugyanakkor - úgy érzem - nem lennék képes egy másik férfival szexuális kapcsolatot létesíteni. Mi vagyok hát!? Adjon tanácsot mit tegyek. K. Tamás Bp."

Az ember, aki észreveszi magán, hogy saját neméhez vonzódik, hosszú ideig saját maga sem hiszi ezt el. Kifogásokat, ürügyeket vagy éppen állandó önbizonyítási kísérleteket keres. Ez így természetesen, hiszen ő is osztja azokat a társadalmi előítéleteket, amikkel a homoszexuálisokat sújtják. Az a szomorú és sajnálatos ebben, hogy végülis az illető saját magát bünteti. Vagy mert megfosztja magát a számára természetes szexuális élettől, vagy mert olyan bűtudattal teszi azt, amiben nem sok öröm van. Erre azonban semmi oka nem kellene, hogy legyen. Sokakat izgat, hogy tulajdonképpen mi is a homoszexualitás oka, miért alakul ki, miért éppen vele esik meg ez az egész.

Szögezzük le nagyon határozottan, hogy a homoszexualitás nem fajtalanság, nem aberráció és nem is betegség, hanem az emberi szexualitás természetes, bár kisebbségi formája. Már a századforduló egyes pszichológiai iskolái is tudták, hogy az ember nem heteroszexuálisnak, hanem biszexuálisnak születik. Ez annyit jelent, hogy szexuális beállítódása - vagyis, hogy melyik nemhez fog vonzódni - nem genetikailag kódolt, hanem a felnőtté válás során fejlődik ki. Genetikailag tehát az ember éppenséggel arra "kódolt", hogy szexualitása mindkét irányba fordulhat. Egyes (szociál)pszichológiai iskolák a homoszexualitás kialakulását a családon belüli nevelési zavaroknak tudják be. Minden ellenkező tévhit ellenére a kisgyerek nem férfinak illetve nőnek, csak ivarilag hím- és nőneműnek születik. Férfivá és nővé a család, a társadalom stb. neveli. Mégpedig olyan férfinek és nőnek, amit az adott társadalom annak tart. A nemi szerepre való nevelés a születés pillanatában elkezdődik. Gondoljunk csak a következőkre: a fiú- és lánycsecsemőt különböző színekbe öltöztetik (pl. kék a fiú szín), egész pici kortól vannak fiús és lányos játékok ("babázni" pl. lánynak való), a viselkedési formákat nemiséghez kötik (fiúnak nem illik sírni, lánynak nem illik verekedni). A különneműség tudatosítására, saját nemiségének elfogadására irányul minden. Másfelől viszont - már jóval a szexuális érés előtt - a szexuális vágyaikat az ellenkező nem felé terelik. Gondoljunk pl. arra, hogy kisgyermeknél a nemi különbségeket a saját ivari sajátosságán túl kifejezetten magatartásformákkal magyarázzák és az ivari különbségeket sokszor tabuként kezelik. Másfelől viszont - éppen avval, hogy a másik nem ivari jellegzetességeit titokba burkolják - határozottan felkeltik a másik nem iránti érdeklődést. Később minden társadalmi modell és norma e "titok" megismerésére, birtokba vételére ösztönöz, annak ígéretével, hogy ez - a közben felébredt - szexualitás kínzó problémáit is megoldja. E közben egyesek rájönnek arra, hogy mások a színei, a játékai, nem tudja miért, de elkezd más lenni.

Már említettem, hogy ezt egyesek a családi és egyéb nevelés zavarainak tudják be. Ez feltehetőleg igaz. Csak magyarázatnak mégsem elégséges. Hiszen akkor miért "termelődik" szinte állandóan újjá a lakosság kb. 5-1O százalékánál a homoszexualitás? Mégis csak biológiailag öröklődő mechanizmusról lenne szó? Több, mint valószinű, hogy nem. A magyarázatoknál általában el szoktak feledkezni egy dologról. Arról, hogy a nemi szerepre való nevelés zavaraiból még nem következik a homoszexualitás (van rosszabb is pl. az aszexualitás stb.). De arról is el szoktak feledkezni, hogy az emberek többségét fiatal korban nemcsak hetero-, hanem homoerotikus hatások is érik. Egyeseknél ez ráismerésként hat, mások közömbösek maradnak. Valószinűleg társadalom- statisztikai törvényszerűségek, nem pedig pusztán biológiai törvényszerűségek munkálnak itt.

Talán a fentiekből is világos, hogy nem a homoszexualitás a betegség, hanem annak következményeként válhat valaki (lelki)beteggé. Ezért ma egyetlen egy járható út van. A homoszexualitást (legalább önmaga előtt) mindenkinek fel kell vállalnia, egyúttal tudatosítania kell, hogy ez nem jelenti személyisége elvesztését.

Kedves Tamás! Kicsit hosszúra sikeredett levelem végén csak egy tanáccsal szolgálhatok: vállald fel magad. Evvel a problémáidat magad előtt - és talán később mások előtt is - meg fogod tudni oldani. Ehhez a felvállaláshoz Egyesületünk önismereti csoportjai is segítséget nyújtanak. (Levélcím: Homeros Bp. Pf. 22. 1387.) De jelentkezhetsz a szerkesztőség címén is.

FELADÓ: Sámson Sándor
Budapest 424 szerk.
Amerikai út 96
1145

"Én is megjártam a "hadak útját". Ha Ön tényleg volt börtönben, akkor tudja, hogy ez mit jelent. Maga úgy írt az újságban, mintha a rabok döntenének arról, hogy mit csináljanak, ha pl. nem tetszik a zárka-társa. Akkor talán csak úgy átkérhetik magukat egy másik zárkába? A börtönben csak a rabok vannak talán? Hát a smasszerok hol vannak? Vagy mostanában kívánságműsor van a sitkón? És a smasszerok csak azt lesik, hogy kinek mi a kívánsága? Én egészen másra emlékszem. Engem úgy meggyötörtek odabenn, hogy még ma is azt nyögöm. Ne irkáljon olyanokat, hogy abból bárki azt hihesse, hogy a smasszerek csak úgy dísznek vannak, ha egyáltalán tudja, hogy mi az hogy smasszer!"

Tudom, sőt azt is tudom, hogy mi az, hogy slissz, smaci. Ő az, aki hesszel a cirklin..., azaz a börtönőr. (Maradjunk a smasszernál, még mindig jobb, mint csak a papíron használt, kimondhatatlan, szándékosan ködösítő "büntetésvégrehajtási alkalmazott", vagy éppenséggel az elítélt-használatra gyártott "felügyelő". Remélem megbocsájtják nekem a felügyelőurak, hiszen egymás közt ők is így nevezik magukat.)

Nem írtam semmi olyat, amiből arra lehetne következtetni, hogy a smasszerok csak dísznek vannak. Sőt semmit nem írtam a smasszerokról. Arról viszont írtam, hogy az emberek kéréseit bizonyos mértékig a börtönben is figyelembe veszik. Ön, aki megjárta a "hadak útját", még soha nem töltött ki "Kérelmi lapot"? Gyanítom, hogy nem mostanában volt börtönben, mert különben nem lepődött volna meg azon, hogy manapság ha valamelyik elítéltnek alapos oka van arra, hogy másik zárkába kerüljön, akkor a kérését általában respektálják. Mondom: általában. Mint ahogy manapság általában különösebb ok nélkül senkit sem "gyötörnek meg" a smasszerok. Nem állítom, hogy egyáltalán nem fordulnak eleő túlkapások, indokolatlan verések, de nem ez a jellemző. Sőt. Nem egy olyan nyugodt smasszerrel találkoztam, akinél a balhézó rabnak szinte ki kellett erőszakolnia a "leverést". Mindez nem jelenti azt, hogy a rabnak szeretni kell a smasszert. Ha az őrség valami miatt keményít (valami balhé van, vagy csak rossz napjuk van, esetleg piásak), jobb, ha az ember meghúzza magát, ha már elkerülni úgysem tudja őket.

"Tisztelt S.S.! Élettársamat három év hat hónap börtönre ítélték. Már több, mint másfél éve van bent. Amikor megbukott, megígértem, hogy megvárom és hű maradok hozzá. Később megismerkedtem egy nagyon rendes pasival, aki egészen más, mint az élettársam. Ha minden jól megy, hamarosan összeházasodunk. Élettársam minderről semmit sem tud. Nem is tudom, hogyan mondjam meg neki, mert félek tőle, mert nagyon indulatos. Én kezdettől fogva levelezek vele, csomagot is küldök, és minden beszélőre elmegyek. Azért sem merem megmondani az igazat, mert mindig azt írja, hogy csak én tudom benne a lelket tartani. Nagyon szégyenlem magam, de ez tarthatatlan állapot. Kérem, válaszoljon, hogy Ön mit tenne a helyemben."

Ha egy olyan emberrel találkozott, akit jobban szeret és aki mellett úgy érzi, hogy van jövője, nem szabad haboznia, hogy melyik mellett döntsön. Viszont elhamarkodott dolog volt ilyen hosszú időre hűséget fogadnia. Ekkora távra senki sem láthatja előre, miként alakul az élete. A börtönbe kerülőknek szinte minden esetben megigérik, hogy hűségesek lesznek hozzá, de szinte minden esetben meg is szegik az ígéretet. Ez sajnos így van. Azt sem helyeslem, ha a sittes elfogadja az ilyen "hűségnyilatkozatot", mert szerintem senkitől nem lehet elvárni, hogy amíg férje, élettársa, barátja börtönben van, ő is "önkéntes háziőrizetben" legyen. Ha mégis hűséges marad, minden tiszteletem az övé. Önnek azt tanácsolom, hogy a következő beszélő alkalmával személyesen mondja meg, hogy mi a helyzet. Azért személyesen, mert annyit megérdemel az élettársa, hogy a döntéséről ne csupán levélből értesüljön, no meg így alkalma lehet esetleg vigasztalni is. Mivel az élettársa büntetésének nagy része még hátra van, így módjában lesz feldolgoznia a szakítást, és gondolkozni az új helyzeten. Ajánlja föl, hogy továbbra is küld csomagot neki (mivel erre minden rabnak nagy szükséges van), még akkor is, ha élettársa ezt elutasítja. De ugyanakkor egyértelműen adja tudtára, hogy mint emberre, a továbbiakban is számíthat Önre, de mint nőre, többé nem. Ha esetleg öngyilkossággal fenyegetőzne, azaz hogy befalcol, akkor ha száz százalékosan nem is tudom most megnyugtatni, hogy ez esetleg nem következik be, annyit mondhatok, hogy tapasztalataim szerint ezeket a fenyegetéseket a börtönökben a legritkább esetben váltják be.

Gondoljon arra, hogy mennyivel nehezebb lenne az élettársa helyzete, ha közvetlenül a szabadulása előtt tudná meg az igazat. A biztonságos, várva várt kapcsolat, amit évekig színezgetett magában a börtönben semmivé foszlana. Én ezt tenném az Ön helyében, de a döntés magára vár.

Leveletvármég:

Stefner Ferenc (állami gondozottak ügyei)

Salló Hajnalka *(a tini)*

és

Kínai Attila *(narkósügyek)*

424 szerkesztőség
BUDAPEST
Amerikai út 96
Gépgal –
Kézzel – 1 1 4 5

Hogyan házasodjunk?

Házasság akkor jön létre, ha a házasulók együttesen, az anyakönyvvezető vagy a tanács végrehajtó bizottságának hivatalos kiküldöttje előtt, kijelentik, hogy egymással házasságot kívánnak kötni. Ebből persze az is következik, hogy az egyházi szertartás önmagában nem jelent házasságot, mindenféleképpen "polgári" esküvőt is kell tartani.

A házasságkötés két tanú jelenlétében, az erre rendelt hivatalos helyiségben történik. Rendkívüli körülmény esetében másutt is megkötheto a házasság.

Ennek - a víz alatt, hajó fedélzetén, repülőn lebonyolított szertartás érdekességén kivül -, akkor van jelentősége, ha az egyik (vagy mindkét) házasuló egészségi állapota (pl. ágyhoz, kórházhoz kötött betegek) ezt indokolja. Ha a házasulók valamelyike közeli halállal fenyegető egészségi állapotban van, úgy az alábbi törvényes feltételeket nem kell igazolnia, azt nyilatkozata is pótolja, és a házasság megkötheto.

Törvényi feltételek

A házasulóknak az anyakönyvvezető előtt, a házasságkötést megelőzően ki kell jelenteniük, hogy házasságuknak - tudomásuk szerint - nincs törvényes akadálya. (Pl. nem tudnak arról, hogy a másik már házas, nincs közöttük "tiltott" rokonsági kapcsolat.) A házasságkötési szándékot az esküvő időpontja előtt három hónappal be kell jelenteni az anyakönyvvezetőnél. E határidő alól - külön kérésre - az illetékes tanács igazgatási osztálya felmentést adhat. Korábban a törvény kötelezővé tette a házasságkötés előtti tanácsadást, ma ez már nem kötelező, csak lehetőség.

Ki köthet házasságot?

Fő szabály szerint nagykorú (18 év feletti) nő és férfi köthet csak házasságot. Kiskorú (14-18 év) csak a gyámhatóság előzetes engedélyével házasodhat, de akkor is csak abban az esetben, ha a házasuló a 16. életévét betöltötte, és van valamilyen különös indokuk, például: állapotos a menyasszony. Ha nincs ilyen engedélyük, s a szükséges életkort nem érték el érvénytelen a házasság.

(Érdekes esetet olvastam nemrégiben a Mai Napban. Gyermekkorú cigány fiatalok esküdtek egymásnak örök hűséget a budapesti Mátyás templomban. Polgári esküvőt - életkoruk miatt - annak ellenére nem tarthattak, hogy testileg érettek voltak a házasságra. Azt nyilatkozták, hogy később, ha elérték a 16. életévüket kérni fogják a gyámhatóságtól a (polgári) házasságkötési engedélyt.)

Érvénytelen házasság

A fent már említett ok - életkor, gyámhatósági engedély - miatt érvénytelen házasságon kívül a törvény még több olyan esetet ismer, amelyek szintén érvénytelenséget eredményeznek.

Érvénytelen a házasság:

- ha a házasulóknak, vagy valamelyiküknek korábbi házassága fennáll,

- az egyenesági rokonok (pl. apa-leánya) és a testvérek között. Érvénytelen a testvérnek testvére vér szerinti leszármazójával (pl. nagybácsi-unokahúg), a házastársnak volt házastársa egyenesági rokonával (pl. férjnek volt anyósával) valamint örökbefogadónak az örökbefogadottal kötött házassága is. A nagybácsi-unokahúg, illetve férj volt anyós példákkal jelzett esetekben az illetékes tanács igazgatási osztálya felmentést adhat akár a házasságkötés előtt, akár utána is.

Érvénytelen akkor is a házasság, ha:

- megkötésénél az anyakönyvvezető nem hivatalos minőségben járt el,

- a házasulók a házasságkötésre irányuló kijelentésük megtételekor nem voltak együttesen jelen.

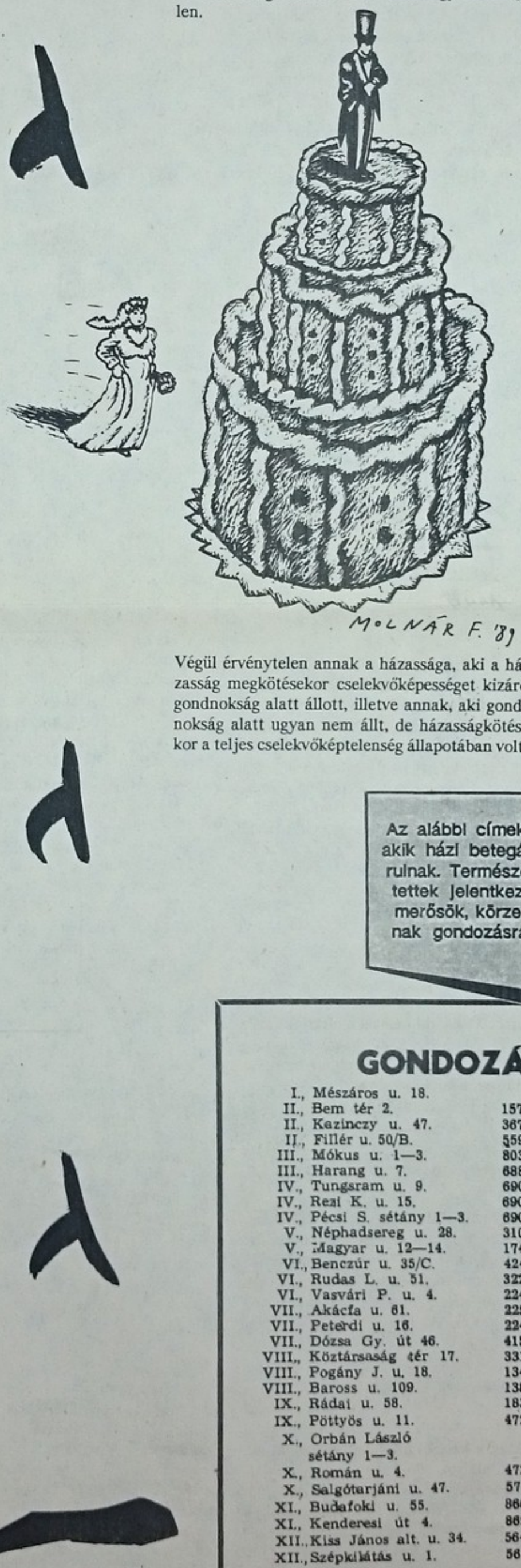

Végül érvénytelen annak a házassága, aki a házasság megkötésekor cselekvőképességet kizáró gondnokság alatt állott, illetve annak, aki gondnokság alatt ugyan nem állt, de házasságkötéskor a teljes cselekvőképtelenség állapotában volt.

Kik is azok a cselekvőképtelenek?

- azok a kiskorúak,akik 14. életévüket nem töltötték be,

- azok a nagykorú és kiskorú személyek, akiket a bíróság cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezett (Szellemi fogyatékosság, elmebéli állapot alapján helyezik gondnokság alá azokat, akiknek az ügyeik viteléhez szükséges belátási képessége állandóan és teljesen hiányzik.)

- gondnokság alá helyezés nélkül is cselekvőképtelen az a személy, aki olyan állapotban van, hogy belátási képessége teljesen hiányzik (pl. alkoholmérgezés, kábítószer, altatás utáni állapot). Természetesen ez csak az adott helyzetben és időpontban vizsgálható.

A gondnokság alá helyezett házassága azonban érvényessé válik abban az esetben, ha azt a a bíróság cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezett (Szellemi fogyatékosság, elmebéli állapot alapján helyezik gondnokság alá azokat, akiknek az ügyeik viteléhez szükséges belátási képessége állandóan és teljesen hiányzik.)

- gondnokság alá helyezés nélkül is cselekvőképtelen az a személy, aki olyan állapotban van, hogy belátási képessége teljesen hiányzik (pl. alkoholmérgezés, kábítószer, altatás utáni állapot). Természetesen ez csak az adott helyzetben és időpontban vizsgálható.

A gondnokság alá helyezett házassága azonban érvényessé válik abban az esetben, ha azt a gondnokság megszüntetése után - a házasság fennállása alatt - nem támadja meg. Ugyancsak érvényessé válik a házasság abban az esetben, ha a gondnokság alá nem helyezett, házasságkötéskor tökrészeg ifjú férj a kijózanodása után a házasságot helybenhagyja...

Jövő héten a névválasztással és a vagyonjogi kérdésekkel folytatom.

Dr.Jenő

Az 1986. évi IV. és az 1974. évi I. törvénnyel módosított 1952. évi IV. tv. a házasságról, a családról és a gyámságról szövege egységes szerkezetben megtalálható az Igazságügyi Közlöny 1987. évi 3. számában.

Az alábbi címeken jelentkezhetnek azok, akik házi betegápolásra, gondozásra szorulnak. Természetesen nemcsak az érintettek jelentkezhetnek. Szomszédok, ismerősök, körzeti orvosok is hírt adhatnak gondozásra szoruló elhagyottakról.

GONDOZÁSI KÖZPONTOK

I., Mészáros u. 18.		XIII., Jász u. 130.	490-730
II., Bem tér 2.	157-912	XIV., Baktay Gy. u. 29—31.	832-989
II., Kazinczy u. 47.	367-850	XIV., Kerékgyártó u. 33/B.	633-068
II., Fillér u. 50/B.	559-328	XIV., Fogarasi út 113.	631-679
III., Mókus u. 1—3.	803-269	XIV., Bethezda u. 4.	228-899
III., Harang u. 7.	688-099	XV., Arany J. u. 51.	891-051
IV., Tungsram u. 9.	690-457	XV., Bajcsy-Zs. u. 20/A.	831-713
IV., Rezi K. u. 15.	690-397	XV., Kontyfa u. 3.	840-274
IV., Pécsi S. sétány 1—3.	690-413	XVI., János u. 49.	638-625
V., Néphadsereg u. 28.	310-746	XVII., Árpád fejedelem u. 57.	481-646
V., Magyar u. 12—14.	174-513	XVII., Sugár u. 66.	286-502
VI., Benczúr u. 35/C.	424-826	XVII., Edző tér 24.	286-406
VI., Rudas L. u. 51.	322-999	XVIII., Gárdonyi G. u. 14.	480-527
VI., Vasvári P. u. 4.	224-842	XVIII., Címer u. 89.	488-601
VII., Akácfa u. 61.	225-084	XVIII., Gyömrői u. 89.	480-218
VII., Peterdi u. 16.	224-489	XVIII., Gyolcs u.	—
VII., Dózsa Gy. út 46.	415-533	XIX., Gábor Á. u. 38.	470-468
VIII., Köztársaság tér 17.	331-727	XIX., Kossuth L. u. 202.	277-325
VIII., Pogány J. u. 18.	134-198	XIX., Batthyány u. 33—39.	484-923
VIII., Baross u. 109.	138-073	XX., Vágóhíd u. 26.	—
IX., Rádai u. 58.	183-683	XXI., Vereczkei u. 10.	584-151
IX., Pöttyös u. 11.	472-522	XXI., Völgy u. 82.	342-588
X., Orbán László sétány 1—3.	—	XXI., Simon Boldizsár sétány 1/A.	—
X., Román u. 4.	472-317	XXI., Kalamár József u. 154—156.	332-606
X., Salgótarjáni u. 47.	572-873	XXII., Leányka u. 14.	—
XI., Budafoki u. 55.	866-484	XXII., Kistétényi u. 13.	738-858
XI., Kenderesi út 4.	869-682	XXII., Hajlat u. 29.	385-883
XII., Kiss János alt. u. 34.	564-594	XXII., Nagytétényi u. 266.	738-961
XII., Szépkilátás u. 1.	568-176	XXII., Baross G. tér	738-258

Mozi után, hogy biztosra menjek feltettem a Best of Pink Floyd-ot. Próbálom felidézni a részleteket, de a képek téglákká állnak össze - téglákká a falból. Abból a falból, ami megtestesíti a brutalitást, a magányt, a szeretetet. Mert igazából a szeretet hiánya teremt pusztító erőt. Természetéből fakad - ha neked a legkevesebb sincs, gyülölöd azt, akinek a legtöbb van belőle.

Amíg gyerek vagy, könnyen megy - ahogy a föhösnek is-, a játszótéren megkérsz egy idegen felnöttet, hogy tegyen fel a hintára, hozzácsapódsz egy papához, aki szorosabbra markolja gyereke kezét, s ennyit mond: Tünj el innen, te nem az én fiam vagy! Otthon fölpróbálod a fronton elesett apád katonai zubbonyát, úgy igazítod a kalapját, ahogy ő tette a tükör előtt. Aztán éjszaka odabújsz anyád mellé az ágyba. Később is akad valaki, talán a feleséged, akiben a kezdet kezdetén még bízol. Aztán egyre elviselhetetlenebbé válik, válnak az álmok: fasiszta hatalom vezéreként énekelsz, szónokolsz az embereknek. Ők pedig elfelejtik azt, hogy mindannyian áldozatok, az örületig hisznek a gépezetben, a mindent felörlőben, az elpusztítóban. Bár megtehetnénk azt, hogy csak nézőként, a fotelek süppedös mélyében remegjünk!

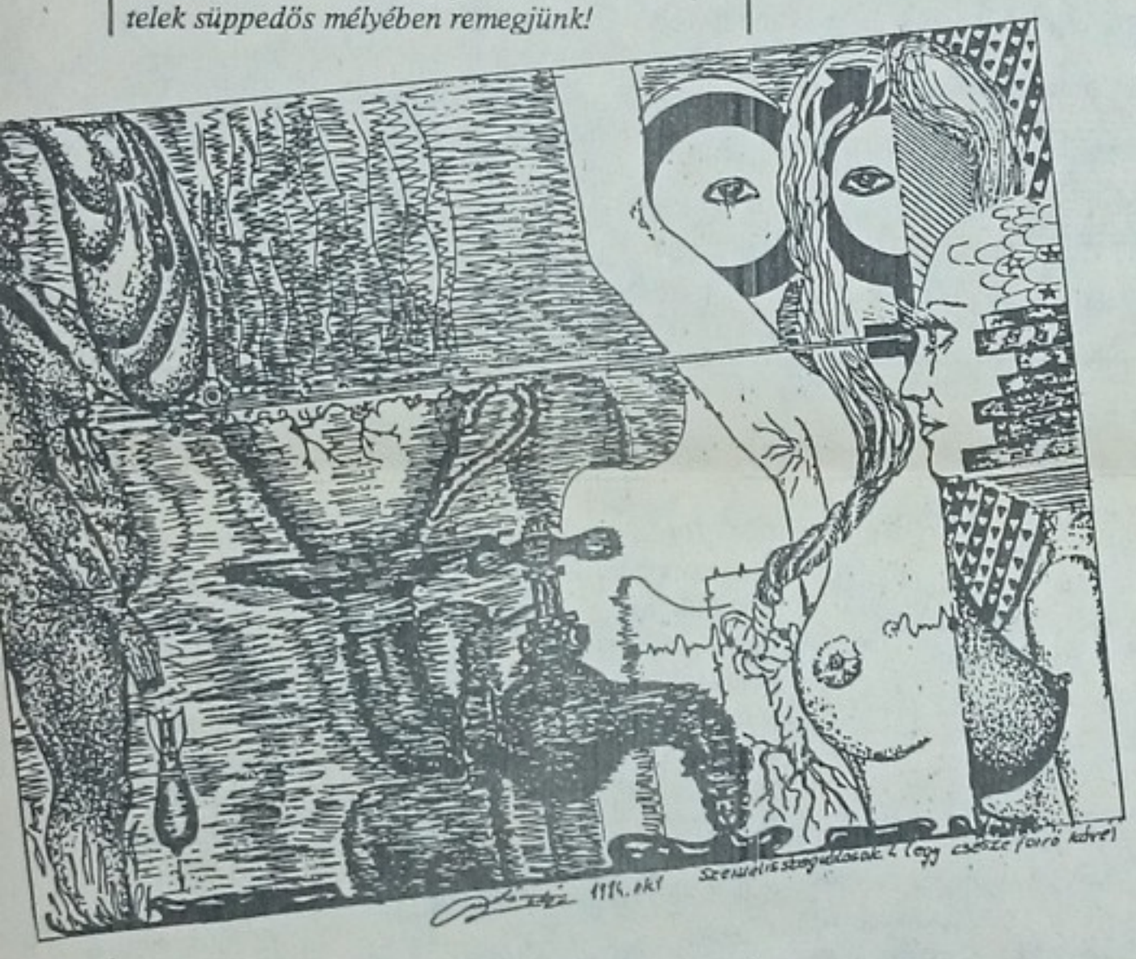

Mizztikus képek keverednek a valósággal. Nehezen tudom eldönteni melyik borzalmasabb: az agy szüleménye vagy a rám nehezedő levegő.

S közben a téglák egyre gyülnek, vastag áttörhetetlen fallá. (Van valaki a túloldalon? Lehet, hogy mögötte is van élet???)

Az iskolában mindent oktatnak, s egyre másra oltják ki belőled azt, ami emberré tehetne. (We do not need no education!) Húsdarálóba kerülsz, ha nem vetsz tüzre mindent! A hatalom gúnyos lélekgyilkolására csak ez lehet éppeszü válasz! A háborúra kár érthető, elfogadható okokat keresni. Azon a terepasztalon mászkálsz, ahova felállítottak. Hogy közben meg is halhatsz? Ugyan már! Játék, ne ijedj meg! Aztán ne félj a rendőröktől sem, egy tüntetésen. Megmotoznak, megvernek, ez a dolguk. Ők is csak játszanak.

A játék végén, ha még képes vagy rá, adj ki magadból mindent! Ha húscafat helyett gondolkodó agy van a fejedben.

Pink, a film főszereplője, lakását majd önmagát szedi ízekre. Próbál megszabadulni az emberi kellékektől, kitörni abból a szobából, amiről nem lehet tudni, önmagán belül vagy kívül van. Eljut a végső határhoz. Szemöldök nélkül egy ideggyógyintézetbe - nevetősen, felszabadultan.

S a fal ott áll végső felvonásként. Áll, áll, áll, áll ... majd mindent elsöprően robban.

Aztán már csak annyi, hogy gyerekek téblábolnak a törmelékek között. Egyikőjük kis dömperjébe parkolja a széthullott téglákat. Majd hazaviszi...

eszbé

1987. nyarán, a koppenhágai sétálóutca, a Ströget forgatagában, az utcai zenészek, gyorsrajzolók, a grönlandi eszkimó népművész portékái között bámészkodva találkoztam az "óvszerárusítás" számomra eddig legkülönösebb formájával. Rikító jelmezbe öltözött fiatal srác sétálgatott fel s alá, nyakában tálcával, amelyről a legkülönbözőbb fajtájú kotonokat kínálgatta - mindössze 1 koronáért - a járókelőknek.

- A tinédzsereknek jóformán ez az egyetlen megbízható védekező eszközük, amely egyben megóv a nemi fertőzésektől is - mondja Halász Zoltán szexológus, a Nemzeti Egészségvédelmi Intézet ügyvezető igazgatója. Az utóbbi szempont annál is inkább fontos, mert körülbelül 1992-ben Magyarországon is számolnunk kell az AIDS igen aktív terjedésével. Hiába propagáljuk viszont az óvszer alkalmazását, amíg annak kultúrált vásárlási feltételei nincsenek megoldva.

- Hogyan lehetne a mainál diszkrétebben hozzáférhetővé tenni az óvszereket?

- A legjobb megoldás automaták felszerelése lenne az illemhelyeken, a felmérések szerint ez megháromszorozza a fogyasztást. Terveink vannak erre, de mint annyi minden, ez is pénz kérdése.

- Csak akkor veszem elő az óvszert, amikor kifejezetten kéri a lány, mert sokan a bizalmatlanság jelének érzik, ha az ember ezt akarja használni.

"Urak részére első osztályú gumi-halhólyagok kaphatók gyógyszertáramban" - kínálta portékáját egy múlt század végi patikus hirdetése. Hogy jelenleg milyen óvszerek kaphatók a gyógyszertárakban, erre vonatkozóan Huth Józsefné szakgyógyszerész adott felvilágosítást a Fővárosi Tanács Gyógyszertári Központjában::

ÓVSZERPIAC

Negyedikes szakközépiskolás interjúalanyaimmal vagy szerencsém volt, vagy közöttük már valóban fesztelenül kerülnek napirendre ezek a kérdések. Beszélgetésünk nyomán mindenesetre olyan kép alakult ki, amely sokban megerősíteni látszik a szexológus által elmondottakat. Kiderült, hogy gyógyszertárban szinte egyáltalán nem vesznek gumit, mert ott kérni kell. Marad az önkiszolgáló illatszerbolt, vagy a közért, ahol villámgyorsan el lehet tüntetni az intím csomagocskát. Noha ők maguk - legalább is ezt állították - szégyenérzet nélkül vásárolnak, azt is elmondták, tudnak arról, hogy sokan inkább elemelik az üzletből az óvszert, csak hogy elkerüljék fizetéskor a pénztárosnővel való találkozás kínos pillanatait. Az is gyakori, hogy közös kiruccanások előtt egyikük vesz egy nagyobb tételt és aztán szétosztják egymás között. Házibulira, kirándulásokra nem is indulnak gumióvszer nélkül. A Balatont leszámítva, vidéken nehéz megfelelő minőségű óvszert beszerezni.

Egészen használható tippeket tudtak adni arra vonatkozóan, mit tennének, hogy az emberek szívesebben vásárolják azokat:

- Nyilvános WC-ben, automatákból kellene árulni, amelyek mellé térképet is tennék, hogy látható legyen, hol találhatók hasonló automaták a városban. Orvosi rendelőkben is fel kellene szerelni ezeket. Jó lenne, ha csomagküldő szolgálaton keresztül is lehetne rendelni.

- Szerintem divatot kellene csinálni ebből is. A hagyományos szín különben is unalmas, miért ne lehetne színes, akár mintás gumikat is csinálni vagy behozni? Annál is inkább, mert már most is vannak, akik bélyeg helyett a különböző gumióvszereket gyüjtik.

- Kellenének olyan nagyszabású kampányok, amikor az utcán ingyen osztogatnák a gumikat. Ez segíthetne abban is, hogy csökkenjen az idegeskedés ezzel kapcsolatban az emberekben.

Szívesen osztották meg az alkalmazással kapcsolatos tapasztalataikat is:

- Általában már összeszokott partnerek használják a gumit. Ha valakivel első alkalommal vagyok együtt, túlságosan is kényelmetlen ezzel bajlódni, majdnem úgy megzavarja az egészet, mintha ránk nyitna valaki.

- Én már megszoktam az óvszert, és szeretem is, mert legalább biztos vagyok benne, hogy megtörtént a "védekezés".

- Minden terméknél rangot jelent a gyógyszertári forgalmazás - hiszen csak a legjobb minőséget engedjük gyógyszertárainkba. Jelenleg ötféle óvszert árusítunk, valamennyi a KERMI által kíváló illetve jó minősítést kapott nyugati importtermék. A Prophiltex illetve a Durex Gossamer egydarabos csomagolásban, a Tokyo két -, a London Durex és a Romantic háromdarabos kiszerelésben kapható, áruk darabonként 6,- Ft és 7,60 között mozog.

- Hogyan alakult az óvszereladás az utóbbi két-három évben?

- 1987 óta ugrásszerüen növekedett az érdeklődés, ami később stabilizálódott. 1987-ben másfél millió darabot adtunk el, amiből egymillió-egyszázezer volt a meglehetősen közepes minőségü, bár nagyon olcsó cseh és NDK gyártmányú óvszer, és csak 400 ezer darab származott nyugati importból. 1988-ban már közel 2,5 millió darab kelt el, de ezek már mind korszerü, jó minőségü nyugati termékek voltak.

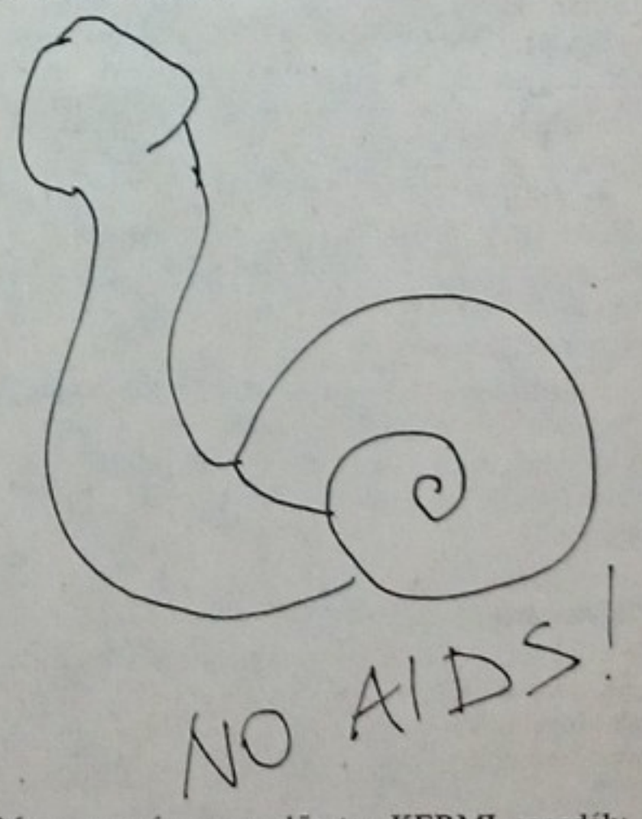

Magyarországon az előzetes KERMI engedély nélkül egyetlen kondom típus sem kerülhet forgalomba. A most is kapható 12 fajta - 3 szocialista, illetve 9 tőkés eredetü - óvszer mindegyike minősített termék, amelyek vizsgálata az igen szigorú magyar szabvány előírásai szerint történt - tájékoztattak a Kereskedelmi Minősítő Intézetben.

- A nálunk kapható óvszerek csomagolása nem sok mindent közöl a benne lévő áruról. Nem volna-e célszerű legalább a méretre, illetve a falvastagságra vonatkozó adatokat is feltüntetni, hiszen ezek megkönnyíthetnék a választást a folyamatosan cserélődő márkák között?

- Ezeknek a mutatóknak a szerepeltetését nem követeli meg a szabványuk, de nyugaton sem tüntetik fel a csomagoláson.

Az AIDS ellenes propaganda hatására megnövekvő kereslet következtében sokan szimatoltak jó üzletet az óvszerben. A gyógyszertárakon és illatszerboltokon kívül árusítja boldog-boldogtalan: a Közért Vállalat, a Csemege áruházak, Délker shop-ok, a Skála és Centrum áruházak, Áfészek boltjai, maszek élelmiszer kiskereskedők, benzinkutak, de láttam már a jellegzetes csomagocskát zöldséges üzlet pultján is. A gyógyszertárak szolidnak mondható áraival szemben az illatszerboltban a legolcsóbb gumióvszer is 8,- Ft volt. Ugyanazt a 8,- Ft-os Amor gumit egy szomszédos Csemege áruházban 9,80-ért kínálták. A Tokyo fantázianevű kiváló minőségű, kettes kiszerelésű gumióvszer darabját gyógyszertárban 6,40-ért, illatszerboltban 10,90-ért árulták, egy maszek élelmiszerkereskedőnél viszont már 13,50 Ft-ba került. Üdítő változatosság volt ezek után a 3 db-os Rako-gumi 19,40-es árát látni. Úgy tünik, az árak tekintetében máris óriási a kínálat. Nem véletlen, hogy eszembe jutott az a fesztiváldíjat is nyert, szellemes magyar reklámfilm, amelyben egy pörgő kétforintos emlékeztetett arra, hogy aki óvszerrel védekezik az AIDS ellen, ekkora összegért biztonságot szerezhet magának. A klip mára sem vesztett semmit hatásából, mindössze a pénzdarabot kell gondolatban egy húszas érmével behelyettesíteni...

Manó

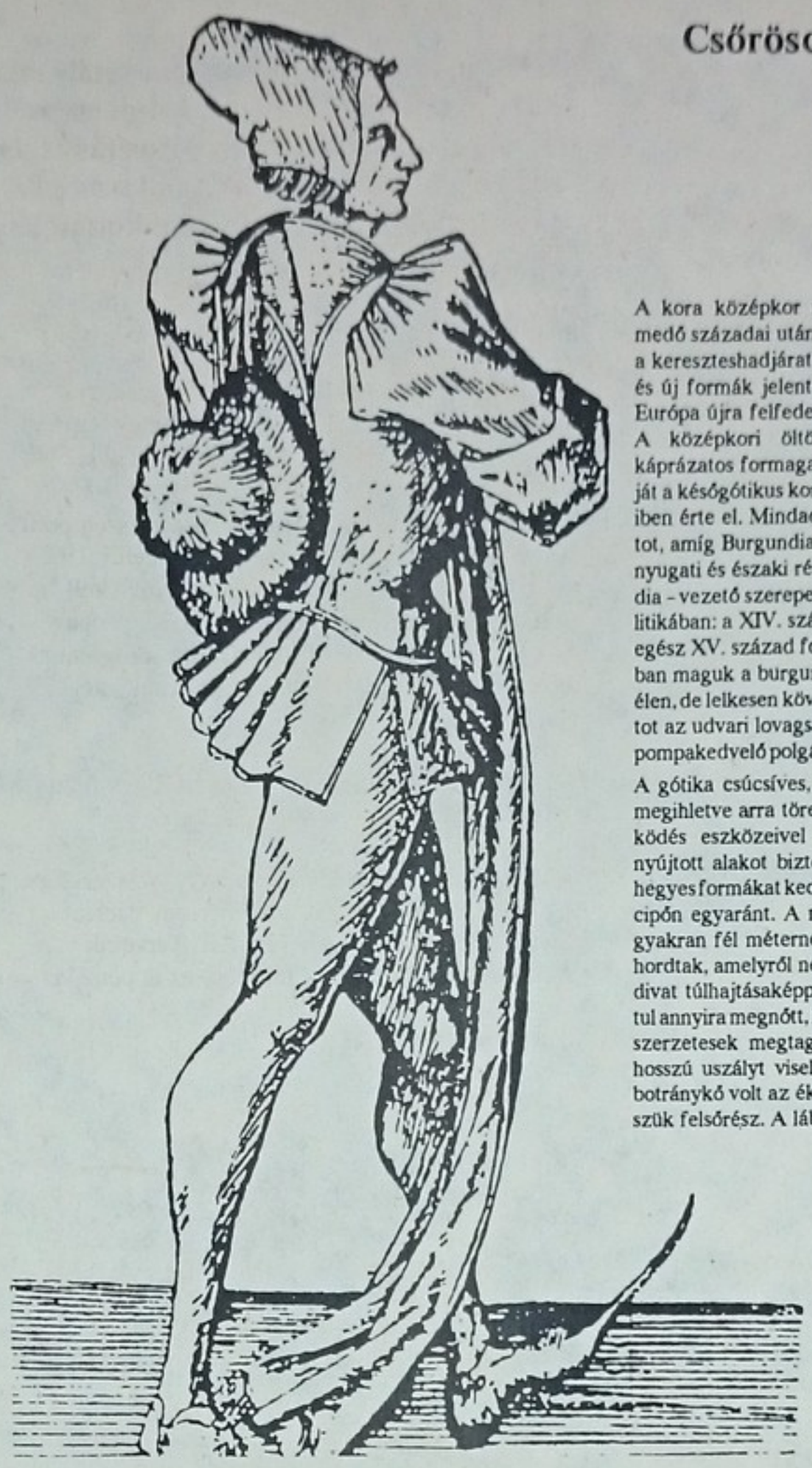

Csőröscipő, csörgősruha, szeméremkupak

Nagy lábon élni

A kora középkor mozdulatlanságba dermedő századai után a XII-XIII. században, a kereszteshadjáratok hatására új anyagok és új formák jelentek meg a viseletekben: Európa újra felfedezte magának a divatot. A középkori öltözködés kiteljesedését, káprázatos formagazdagságát, színpompáját a késő gótikus korszak burgundi viseleteiben érte el. Mindaddig diktálták is a divatot, amíg Burgundia - a mai Franciaország nyugati és északi része, Belgium és Hollandia - vezető szerepet játszott az európai politikában: a XIV. század végétől kezdve az egész XV. század folyamán. Példamutatásban maguk a burgundi uralkodók jártak az élen, de lelkesen követte ezt a fényűző divatot az udvari lovagság és a gazdag városok pompakedvelő polgársága is.

A gótika csúcsíves, magasratörő formáitól megihletve arra törekedtek, hogy az öltözködés eszközeivel maguknak is karcsú, nyújtott alakot biztosítsanak. Különösen a hegyes formákat kedvelték, fejfedőn, ruhán, cipőn egyaránt. A nők például kúp alakú, gyakran fél méternél is magasabb fejdíszt hordtak, amelyről néha fátyol hullott alá. A divat túlhajtásaképp a szoknya hossza hátul annyira megnőtt, hogy a szigorú ferences szerzetesek megtagadták a feloldozást a hosszú uszályt viselő asszonyoktól. Újabb botránykő volt az ékalakú, mélyen kivágott szük felsőrész. A lábbelik orra is mértéken felül megnyúlt. Az úgynevezett *csőrös* korából származik a "nagy lábon élni" kifejezés, aminek az a magyarázata, hogy a lábbeli orrának méretét a rangtól függően szabályozták: a hercegek pl. a lábuknál két és félszer hosszabb cipőorrot viselhettek, amit aztán vékony láncocskával erősítettek a lábszárukhoz, hogy lépkedni is tudjanak benne. A Habsburg hadsereg lovagjai drágán fizettek ezért a divathóbortért, amikor 1386-ban a sempachi csatában lovaikról leszállva csaknem mozgásképtelenné váltak, és ezzel megsemmisítő vereséget szenvedtek a svájci parasztseregtől. Ficsúrok és divatdámák, mint megannyi Jolly Jocker csilingeltek szerte Európában: igen kedvelték ugyanis a ruhákra varrt csengettyű- és csörgődíszeket. A testhez simuló tömött vállú férfiöltözetek legszembetűnőbb változása a zeke rohamos rövidülése volt. Ez lassacskán már a csipőt sem fedte, és - ahogy arról az egykorú krónkás is beszámolt - "látni engedte, amit a szemérem elrejteni parancsol". Így jelent meg a burgundi divat újabb furcsa "kinövéseként": a szeméremkupak. Nevére alaposan rácáfolva egyre szemérmetlenebb nagyságúvá növekedett: a körmenetek zászlóvívói a templomi zászlórudat akár meg is támaszthatták rajta. Elsősorban Németország területén vált a férfiruhák nélkülözhetetlen ékévé olyannyira, hogy divatja a XVI. század végéig megmaradt.

A viseletek története talán azóta sem produkált annyi túlzást és szélsőséget, mint ebben a korszakban. A középkor végének emberei az aszkézis béklyóit lerázva gyermeki örömmel tobzódtak a pompás viseletek furcsaságaiban, hiszen követői elsősorban ezeket utánozták - nem pedig tulajdonképpeni lényegét: a franciás eleganciát.

(folytatjuk)

Marschall Mónika

Ha a száj hallgat 4.

A testbeszéddel sokkal nehezebb hamiskodni, mint az arcjátékkal. Így gyakran elárulhat bennünket, ha szavaink nem egyeznek valódi véleményünkkel.

Az őszinte gesztus (gesztusnak nevezzük a kéz, a kar és a vállöv együttes mozgását) minden esetben egy hajszálnyival a mondat megkezdése előtt indul. A szélhámoskodó ember be akar palizni minket, gyakran éppen gesztusaival lő túl a célon. Ilyen lehet a túlzottan kidolgozott, már-már hatásvadász gesztikuláció, ami már jóval a mondanivaló előtt megjelenik.

Leleplezheti az őszintétlen embert az is, hogyha a gesztusai túlságosan felszabdaltak, és nagyon is szinkronban vannak azzal, amit állít. Az ilyen ember olyan benyomást kelt, mintha egy titkos vezényszóra rángatná kezét, sehol egy befejezetlen mozdulat, sehol egy tétova kézrebbenés...

A harmadik leleplező mozzanat az, hogy az őszintétlen ember gesztikulációja messze túlnyúlik azon, amit mond. Már régen befejezte szövegét, kezei még mindig a levegőben függenek.

Vajon miért gesztikulál minden ember? Még a legvisszafogottabb is apró kézmozdulatokkal reagál a környezeti ingerekre. Ennek egyik oka az, hogy amit közlünk, az nem csak fogalmakból, érzelmekből áll, hanem ezeket minden esetben belső képek is kísérik. Ezeket a belső képeket "mozogjuk le", amikor jár kezünk, mozog a törzsünk. A gesztusok kiegészíthetik a mondandónkat, megerősíthetik, hangsúlyosabbá tehetik.

De elsősorban érzelmeinkről tanúskodnak, és hírt adnak bizonyos személyiségvonásainkról. A magabiztos ember többet és szélesebben gesztikulál, mint az, aki nem bízik magában.

A látszólag értelmetlen mozgássorozatok, mint pl. ha valaki újjait dörzsölgeti, haját csavargatja, vakargatja magát, kezeit a szájához vagy az arcához emeli, belső feszültségről, szorongásról árulkodnak. Jellegzetes testtartásuk van a depressziótól szenvedő embereknek is: nagyon lelassult mozgások és szinte alig észrevehető, ismétlődő mozgássorozatok jelzik kinlódásait. A túlságosan feldobott ember mintha el akarna repülni úgy mozog: nagyon szélesen, szinte a vállával egy magasságban gesztikulál, és annyira intenzíven, hogy nézni is fárasztó lehet.

A dominanciára, a magasabb pozícióban lévő emberek testtartására jellemző az enyhén hátravetett fej, a csípőre vagy a karba tett kéz, és a törzs kis fokú hátradöntése. Ha a velünk szemben álló vagy ülő ember karjait nyitva hagyja mellkasa előtt, és így testét megközelíthetővé teszi, azt jelenti, hogy szimpátiával fordul felénk. A törzs és a végtagizmok helyzete és feszültségük ill. ellazításuk mértéke összefügg azzal, hogy milyen kapcsolatban van a két, egymással kommunikáló ember. Az, aki magasabb pozícióban, státuszban van, törzsét és végtagjait lazábban tartja, mint a tőle függésben lévő ember.

Ha jó benyomást akarunk kelteni, figyeljünk testnyelvünkre is. Soha ne mutogassunk a másik ember képébe, mert ezzel megsértjük az ő személyes terét. Ezt senki sem veszi jó néven. A gesztikuláció optimális területe deréktól a vállig, és elsősorban előrefelé tart.

Ne feledkezzünk meg lábainkról. A lábak dupla keresztbe csavarása éppen úgy, mint a folyamatos lábrázás szorongásról, idegességről tanúskodik. Ha testünk izmait mérsékelten elengedjük, és nem csak fejünkkel, hanem testtartásunkkal is ahhoz az emberhez fordulunk, akivel beszélünk, kellemes benyomást kelthetünk. Ha ülünk, törzsünket döntsük kissé előre. Soha ne üljünk a szék peremére, ez szorongást, idegességet jelez. Hagyjuk nyitva a mellkasunk előtti területet, jelezve ezzel: sem támadni, sem védekezni nem akarunk. (Az összefont karok mindkettőt jelezhetik.) Nyugodtan ölünkbe vagy combunkra ejthetjük kezeinket. Gesztikulációnk legyen elegánsan visszafogott. A gyakori mosoly, a gyakori igenlő fejbólintás, és elsősorban a természetes viselkedés, mind a kellemes ember képzetét keltik a másikban.

(folytatjuk)

CsákváriEmőke

Tizenötödik oldal

VÁLLALJUK

kiadványok, újságok, könyvek szedését, tördelését, szerkesztését. Rövid határidővel, megbízhatóan, igényesen és mérsékelt áron dolgozunk!

Érdeklődni a 120-2466-os telefonszámon lehet.

CHARTA Lap- és Könyvkiadó KFT
Budapest

Új szolgáltatás

Tekintettel arra, hogy sokaknak életük rendezésére (de legalább is a néhány évvel ezelőtti életszínvonalukhoz való visszarendeződésre) nincs más esélyük, mint jó szerencséjükben bízni, mostantól kezdve minden héten megadjuk a várhatóan nyertes lottószámokat. Hátha...

E heti szerencse-jósunk Sz.Kiss János.

7 23 49 78 81

Jó szórakozást
a birtoustagos
szexhez!